

novembre 2006

associació de dones periodistes

dones

núm. 24 2,50 €

Tecnòlogues,
les professionals més avançades

Les campiones catalanes
d'enguany

Dossier:
violència de gènere

Pioneres de la tecnologia

Per Mª José Cantón

Ada Augusta Byron King, Comtessa de Lovelace

1815-1852 (Londres - Regne Unit)

És la primera programadora a la història de la computació. Era l'única filla legítima del poeta Lord Byron, a qui no va arribar a conèixer. Va estudiar Matemàtiques i Ciències amb professors

particulars i va ser deixeble i després col·lega de Charles Babbage, considerat el pare dels computadors. A partir de la seva innovadora idea que un càlcul llarg pot contenir moltes repeticions d'una mateixa seqüència d'instruccions, va descriure conceptes tan familiars en un llenguatge de programació com "bucle" i "subrutina". Però la seva aportació més rellevant va ser el disseny d'un programa que amb la "màquina analítica" de Babbage calculava els valors dels nombres de Bernoulli. Ada Byron s'anomenava a si mateixa analista, un concepte molt modern per a l'època. Va morir de càncer amb només 37 anys.

Sonia Kovalévskaya

1850-1891 (Moscou - Estocolm)

Matemàtica i escriptora russa que per poder estudiar es va haver de casar per conveniència, marxar a Alemanya i, fins i tot, demanar permisos especials. Deprés de rebre classes particulars dels matemàtics més il·lustres, va ser la primera dona doctorada en Matemàtiques i l'any 1881 es va convertir també en la primera professora d'universitat a Europa, a la Universitat d'Estocolm.

Les seves aportacions més rellevants fan referència a les funcions abelianes, la forma i estabilitat dels anells de Saturn (va determinar la seva forma oval) o la propagació de la llum dins el medi cristal·lí. Però el seu treball més important és *Sobre el problema de la rotació d'un cos al voltant d'un punt fix*, que resolva qüestions a les que matemàtics famosos havien dedicat molt de temps i esforç. Per aquesta recerca va rebre el prestigiós Premi Bordin de l'Acadèmia de Ciències de París, l'any 1888.

Kate Gleason

1865-1933 (Rochester, Estats Units)

Als dotze anys ja treballava els dissabtes a la fàbrica de maquinària del seu pare. L'any 1884 va ser admesa a la Universitat de Cornell per estudiar Mecànica, encara que va tornar al negoci familiar abans de graduar-se. Cap el 1893 sembla que va ajudar el seu pare en el disseny i perfeccionament d'una màquina que produïa engranatges bisellats per a la indústria de l'automòbil. Aquest enginy permetia la producció massiva i estandarditzada, per tant, més ràpida i més barata. Kate Gleason mai va reclamar l'invent com a seu, però fins i tot Henry Ford ho creia i va ser la primera dona acceptada com a membre de l'*American Society of Mechanical Engineers*, l'any 1914.

Grace Murray Hopper

1906-1992 (Nova York - Arlington, Estats Units)

Graduada en Matemàtiques i Física a Vassar, es va doctorar en Matemàtiques a Yale. Durant la II Guerra Mundial, després de deu anys de docència, va entrar a la Marina dels Estats Units. Va ser la primera programadora a treballar amb el Mark I, el primer ordinador a gran escala del món; la creadora del concepte de "compilador" d'un llenguatge de programació i del primer compilador, el Flow-Matic, que poc després inspirà el Cobol. La idea era facilitar l'ús dels ordinadors: en lloc d'emprar instruccions en codi màquina, poder introduir frases en anglès. Es va convertir també en la primera dona almirall de la *US Navy*. ■

Les astrònomes que van fer a finals del segle xx el sistema de classificació d'estrelles en l'Observatori de la Universitat de Harvard (EEUU).

sumari

2 elles també hi eren

Pioneres de la tecnologia

Per Maria José Cantón

4-12

Tecnòlogues, les professionals més avançades

Text Maria José Cantón
Fotografies Esther Sanromà

14-15 Així ens veuen, així ens va

Els MMCC discriminen positivament els maltractadors

Per Pilar López Díez

18-21 L'administració administrada

Iniciatives locals per eradicar la violència vers les dones i programes Noa i Nora

Coordinada per Marta Corcoy

24 De cara a la paret

A càrrec de la Cantant Calva
La gata Lina, de Gemma Sales

28-29 Dones que remenen les cireres

Laia Sanz, campiona de trial

Per Esther Molas

16-17 Reportatge

La violència silenciada

Per Sílvia Artés

22-23 Pensar en clau del XXI

És eficaç la Llei de violència?

A càrrec de Maria Sanahuja i Vicente Magro Server
Il·lustració Esther Comenge

25-27 Fem-esport

Campiones que obren camí

Per Marina Fernández

30-33 Àlbum de fotos

Matriarcats

Imatges i text d'Anna Boyé

42-43 Homes de fer feines

Joan Corbella

Per Aurora Antón

34-35 Sofregit Cultural

Per Esther Molas

36-37 A favor nostre

La visió de gènere, l'assignatura pendent en les ONG

39-41 l'estenedor d'idees

Articles i notícies

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

Diputació de Barcelona
Servei de municipis

PARLAMENT CATALÀ

dones

Barcelona, novembre 2006, núm. 25

Consell de Redacció
Montserrat Puig, Joana Gallego, Mª Eugenia Ibáñez,
Pilar Aymerich, Montserrat Minobis, Hilda Ferrer,
Marta Corcoy, Elvira Altés, Esther Molas

Coordinació: **Elvira Altés**
Coord. tècnica: **Marta Corcoy**
Correcció: **Esther Molas**

Disseny gràfic i maquetació: **Estudi Villuendas + Gómez**
Foto portada: **Helmut Newton, 1988**
Impressió: **El Tinter**. Dipòsit legal: B-44.200-2000

Edita:

Associació de Dones Periodistes de Catalunya

Rambla de Catalunya 10, 3r. Tel: 93 412 11 11/ 93 301 16 77 E-mail: adpc@adpc.cat Web: www.adpc.cat

Imprès en paper ecològic

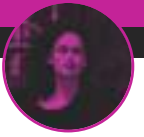

Tecnòlogues, les professionals més avançades

Treballen amb la tecnologia més sofisticada per fer-nos la vida més fàcil. Són enginyeres, informàtiques, arquitectes, òptiques... Tot i que es mouen en territori masculí, l'han fet seu i gaudeixen de la seva professió, però encara són molt poques: només el 27% de l'alumnat de la Universitat Politècnica de Catalunya són noies i l'interès femení per les professions tècniques sembla que va a la baixa. Són tan poques les tecnòlogues que es corre el risc que la societat del coneixement que s'està construint, la societat d'un futur no gaire llunyà, prescindeixi de la visió femenina del món.

Per Mª José Cantón

*De la unió dels mots grecs **teckné**, “art, tècnica o ofici”, i **logos**, “discurs”, sorgeix tecnologia. La tecnologia es podria entendre com el nexa d’unió entre el coneixement científic i l’aplicació pràctica d’aquest coneixement. I les tecnòlogues?*

Maria Clara Torrens, enginyera industrial i responsable de relacions internacionals del programa Innova de la UPC, té una visió molt àmplia del terme i considera que tecnòloga seria qualsevol dona “que treballa, que utilitza, que té una ocupació vinculada a tot el que és tecnologia, en el sentit ampli de tecnologia; tant poden ser tecnologies mèdiques, com industrials, com informàtiques...”. En aquest sentit, fa referència al grup d’investigació per la Igualtat d’Oportunitats en Arquitectura, Ciència i Tecnologia (GIOPACT), de la UPC, que agrupa professionals de les àrees més diverses, però que es consideren tecnòlogues. Comparteix aquesta visió Maria Ribera Sancho, degana de la Facultat d’Informàtica de Barcelona a la UPC: “la tecnologia és tan àmplia que des de la Revolució Industrial s’ha anat entenent per tecnologia coses diferents i molt variades. A mesura que el desenvolupament tecnològic i de la societat ha anat canviant, hem entès per tecnologia coses noves. L’últim avenç significatiu de la societat ha vingut per les tecnologies de la informació, lligat al desenvolupament del hardware i del software”. Sancho, a més, remarca la idea d’estar al servei de la societat i de les persones.

L’arquitecta Pepita Teixidó es sorprèn amb aquesta qüestió, ja que “una paleta i un martell també és tecnologia”. De fet, considera que “el tipus de tecnologia que fem servir és el que diferencia el oficis”. Per a ella, la tecnologia és només una eina que utilitza per treballar, però assenyalava: “No ens basem en la tecnologia per projectar, tot i que alguns ho puguin fer”. Destaca que actualment “els processos estan molt mediatitzats per la tecnologia, però en realitat fem el mateix”. A ella li agraden sobretot els projectes de rehabilitació, encara que també ha dissenyat el passeig Marítim, amb Joan Fabregat, i algunes places a Pineda, o escoles i oficines per l’Ajuntament de Badalona.

La tecnologia és un territori clarament masculí i, a més, sembla que vol continuar sent-ho. Un recent estudi de la

Universitat de Cambridge per a la Comissió Europea posa de manifest com la participació de les dones en l’ensenyament i la indústria tecnològica ha disminuït en els últims anys a Europa, Índia i Estats Units. L’estudi també denuncia “l’hostilitat” cap a les dones dins les diferents àrees del sector tecnològic; destaca el sexisme latent i la relegació de les dones a tasques menors, el que, per tant, els impedeix aconseguir reconeixement.

Les carreres tècniques, en xifres

Malgrat que a Espanya el 60% dels llicenciats són dones, a les carreres tècniques són minoria. Les dades de matriculació a la UPC del curs 2005-06 ho confirmen: només el 27% de les matrícules als centres propis corresponen a noies. L’evolució de l’alumnat que inicia una carrera des del curs 2001-02 al 2005-06 confirma la tendència decreixent de la participació femenina de la qual avisava l’estudi de la Universitat de Cambridge. Si al curs 2001-02, el 27’5% de l’alumnat nou de primer curs a la UPC eren dones, al curs 2005-06 aquest percentatge ha baixat fins el 25’36%. El més sorprenent és que quan començaven els estudis d’Informàtica, al voltant del curs 1982-83, hi hagués aproximadament un 40% de noies estudiant aquesta nova carrera, com recorda la degana de la Facultat de la UPC. Avui hi ha carreres i especialitats on la presència femenina no arriba ni a un 10%, com Mecànica, a Enginyeria Tècnica Industrial. En canvi, les xifres en Arquitectura estan equilibrades i a la diplomatura en Òptica i Optometria, les noies representen gairebé el 74% de l’alumnat. El que Sancho no entén és que la presència femenina sigui especialment reduïda a l’àrea de les tecnologies de la comunicació, és a dir, Telecomunicacions i Informàtica, quan precisament les TIC “donen un ventall de possibilitats menys dures i menys brutes com perquè la manera de fer de les noies permetés desenvolupar una carrera al seu gust”. Però afegeix: “Ens hem d’habituar a la manera masculina de funcionar,

Evolució de l’alumnat nou de primer curs per gènere

	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
% Dones	27,48 %	26,69 %	27,76 %	26,14%	25,36%
% Homes	72,52 %	73,31 %	72,24 %	73,86%	74,64%

FOTO ESTHER SANROMA

Maria Ribera Sancho

als horaris que els nois solen imposar-se, que són diferents als de les noies, a la manera com els nois es relacionen els uns amb els altres, que és diferent a com nosaltres ens relacionem i a com entenen les prioritats en la vida, que també és diferent". Malgrat tot, la degana de la FIB veu aquesta manca de dones al sector TIC com un veritable perill: "És un problema gravíssim que des del món femení no es percebi que és un perill que hi hagi tan poques noies involucrades en la construcció de la societat del coneixement, que s'està fent sobre la base de les

hi ha prou mares tècniques per transmetre als seus fills i filles que [la tecnologia] és de tots". Pepita Teixidó comenta que a la societat "hi ha parcel·les més masculines i d'altres més femenines"; ella va escollir Arquitectura perquè hi veia la part d'humanisme i de creativitat que potser no trobava a les enginyeries. Teixidor creu: "Cadascú ha de reconèixer les seves capacitats, però, a vegades, les dones poden tenir tendència a pensar que no estaran a l'alçada".

Per M. Ribera Sancho es tracta també de manca d'in-

com es votarà, com arribarà la informació a la gent i canviarà la manera que tenim de gestionar els diners, d'anar a comprar, inclús d'aprendre, i afirma amb contundència: "Tot això és prou important com perquè les noies decideixin que hi volen participar i el que està passant és que cada cop en són menys".

Per què no atrau la tecnologia?

Malgrat que M. Clara Torrens afirma que a les carreres tècniques els ensenyen a no posar-se límits, les noies no se senten atretes per professions tècniques. Marta Álvarez, informàtica, opina: "Costa imaginar-se la utilitat d'algunes carreres tecnològiques o la professió en sí; potser es prefereix fer coses més reals". Torrens afirma que el desconeixement de les carreres tècniques, així com de les professions, i la manca de referents femenins són factors importants. Elisenda Gelpí, enginyera, hi està d'acord i afirma: "Per a mi la tecnologia hauria de ser tan popular entre les dones com les ciències de la salut". Considera que "encara no

“És un problema gravíssim que des del món femení no es percebi que és un perill que hi hagi tan poques noies involucrades en la construcció de la societat del coneixement”

Maria Ribera Sancho, degana de la Facultat d'Informàtica de Barcelona a la UPC

tecnologies de la informació i molt de pressa. Crec que les dones hi tenim un paper, que la societat de la informació seria diferent si hi hagués noies treballant en aquest món i que, per tant, la implicació social d'aquests estudis és claríssima i immediata". Per a la degana hi ha altres factors que justifiquen la necessitat de la presència femenina: "La manera com les noies dissenyen aplicacions té en compte aspectes que no tenen en compte els nois i al revés. Per tant, s'hauria de dissenyar la societat conjuntament". M. R. Sancho avisa que ara s'estan decidint temes tan importants com la democràcia del futur,

formació real, perquè la imatge que es dona de l'informàtic o de l'enginyer en Telecomunicacions és la d'una "persona lligada a una tecnologia dura"; creu que sempre es presenta la imatge de "l'informàtic amb una bossa de ganxitos o de patates fregides, amb els dits sucats de greix i treballant a les tres de la matinada en un ordinador... sense cap més il·lusió a la vida que passar-se-la davant de la màquina, com si no tinguéssim aficions i no ens interessés el que passa al món. No m'estranya que les noies no vulguin venir, qualsevol s'enmiralla en un personatge així".

L'estudi de la Universitat de Cambridge confirma també a la indústria tecnològica la pràctica general de pagar salaris inferiors a les dones, a més de relegar-les a càrrecs també inferiors. Aquesta situació preocupa a Àngels Serrat, tècnica de l'oficina d'inserció laboral de

com Hewlett Packard. Ignacio de Olazábal, *project manager* de R+D de HP, es va adreçar a l'Associació per introduir enginyeres industrials al seu departament, format principalment per homes. L'empresa té definida una política d'igualtat d'oportunitats i volien aconseguir un depar-

“ Cadascú ha de reconèixer les seves capacitats, però, a vegades, les dones poden tenir tendència a pensar que no estaran a l'alçada ”
 Pepita Teixidor, arquitecta

L'Associació d'Amics de la UPC, que fa de pont entre la universitat i el món laboral. Serrat confirma que la inserció laboral al sector tecnològic és molt bona: “El 83% dels titulats troben feina de qualitat al voltant dels tres mesos d'haver passat per l'oficina. Les dones es col·loquen igualment i probablement al mateix temps. El problema que vam detectar és que les condicions laborals eren sensiblement diferents, pitjors: la tendència és que hi hagi contractació temporal més llarga en la dona i els seus, a vegades, eren una mica més baixos. I amb el temps es troben amb el sostre de vidre; la promoció és més difícil per una titulada”. Per això creu que s'han de portar a terme accions concretes per sensibilitzar tant les dones com les empreses. Assenyala que “la qüestió cultural, apresada i transmesa pels mitjans de comunicació, l'educació familiar, etc., afecta les decisions sobre la carrera professional que prenen moltes noies”, que renuncien a opcions interessants per no allunyar-se de la seva parella, per exemple.

tament de recerca més equilibrat pel que fa a homes i dones. Després de la convocatòria que va organitzar l'associació d'Amics de la UPC, a la que es va presentar un 90% de noies i un 10% de nois, el departament d'investigació d'HP ha augmentat notablement el seu nombre d'enginyeres. De Olazábal declara que encara els falta bastant per arribar al 50%, però estan “molt interessats en fomentar la diversitat en Investigació i Desenvolupament”. Serrat assenyala que les empreses més innovadores, que

A l'Associació d'Amics de la UPC van començar a organitzar accions específiques per fomentar l'orientació professional i la inserció de les dones titulades tècniques en atur, però pensant en termes de carrera professional amb l'objectiu que es plantejessin fins i tot la funció directiva. Considera que també s'hauria de treballar amb els homes, que són els que en aquest moment tenen funcions directives i, per tant, prenen les decisions. Al mateix temps, Àngels Serrat afegeix: “Tocava treballar amb les empreses els temes d'igualtat d'oportunitats. En aquest sentit, el sector de l'enginyeria és molt dur. Hi ha dones directives al sector TIC, però al sector industrial, en producció, n'hi ha moltes menys”.

solen ser les del sector TIC, “tenen una consciència diferent del valor de la dona”.

Les descendents d'Hipàtia

Hipàtia d'Alexandria va viure entre els anys 370 i 415 aproximadament i va ser la primera dona que va contribuir al desenvolupament de les matemàtiques. El seu pare la va formar en astronomia, filosofia i matemàtiques. Hipàtia

FOTO ESTHER SANROMÀ

Pepita Teixidor

es va dedicar durant més de vint anys a la recerca i l'ensenyament d'aquestes disciplines, així com de lògica, geometria i mecànica. Maria Ribera Sancho és una brillant descendent d'Hipàtia d'Alexandria. Pertany a les primeres promocions de la llicenciatura en Informàtica (ara enginyeria) i encara que quan va començar la carrera no havia tocat un ordinador, ja ha dedicat al voltant de vint anys a la investigació i l'ensenyament de la seva especialitat: enginyeria del software, modelització conceptual, és a dir, decidir quina és l'aplicació que convé a l'entorn concret en

canvi, explica: "La informàtica és una tecnologia que afecta directament a com les empreses funcionen, a com són els mercats, a com s'ensenyia, a com t'atenen quan vas a un hospital, a com són els processos dins la gestió hospitalària, a com et tracten a l'ajuntament... afecta tots els àmbits de la vida de les persones". I insisteix: "Si hi hagués noies que es dediquessin a pensar com s'han de fer aplicacions com aquestes, estic convençuda que es farien diferent i que la gent hi accediria de manera diferent. I això és millora directa de la qualitat de vida de les persones".

Marta Álvarez es dedica a millorar la vida de les persones a la feina. La seva determinació també la uneix a la científica d'Alexandria. Els ordinadors la fascinaven des de ben petita i quan li van comprar el primer, als 12 anys, va descobrir què es podia fer a part de jugar: "Passava hores intentant fer programes tan tontos com dibuixar un quadrat a la pantalla... Sense adonar-me'n vaig descobrir que això era el que volia fer de gran". Ara, a punt d'arribar als 30, enginyera tècnica en Informàtica de Gestió i amb un fill de poc més d'un any, és cap de projectes a una consultora informàtica, Grupo Seidor. Abans havia treballat a l'Institut Municipal d'Investigacions Mèdiques (IMIM), dissenyant una base de dades per gestionar els currículums dels professionals d'investigació i després, durant tres anys, a una consultora, com a responsable de desenvolupar el programa de gestió d'incidències elèctriques d'una companyia.

Recorda com a la facultat les noies eren un 10-15%, però al món laboral s'ha trobat una situació diferent: "Encara que la majoria són homes, no hi ha una diferència tan contundent com a la universitat. A la meua empresa potser som un 40% de dones, però hi ha una explicació. La majoria de la gent que es dedica a SAP (aplicació informàtica estructurada en mòduls que gestiona tots els departaments de l'empresa a la vegada que els interrelaciona, per proporcionar una gestió integral) no és informàtica, sinó que prové de carreres com Econòmiques, Física, Química, etc.". I és que M. Álvarez es dedica a implantar projectes SAP a empreses i la seva especialitat és la implantació del mòdul dedicat a la ges-

Marta Álvarez

què ha de servir, és el pas previ a la programació. Volia estudiar Medicina, però un amic li va explicar què era la informàtica i, a més, es va adonar que era el més nou que podia estudiar: "Va ser una aventura i crec que la vaig encertar". Després d'uns anys de vicedegana, va decidir

“Treballar algunes hores des de casa em va facilitar la incorporació a la feina”

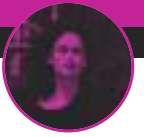
Marta Álvarez, enginyera tècnica en Informàtic de Gestió

presentar-se com a degana de la Facultat, càrrec que ocupa des del 2004. L'any passat va ser nomenada directora de la Conferència de degans i directores dels centres que imparteixen estudis universitaris d'informàtica a Espanya; és una de les dues dones, amb la degana de la Complutense, dels 80 directores que hi ha.

Un dels temes que més preocupen la degana és que creu que no s'ha entès la professió, "la gent associa la informàtica únicament a la programació i els cables". En

tió de magatzems. Per tant, treballa en estret contacte amb clients i molt sovint directament a les empreses. En realitat, la seva feina té una component tradicionalment associada a les dones: ajudar els altres. I és que es tracta de facilitar la feina de la gent. Per M. R. Sancho aquest és un aspecte fonamental de la tecnologia: "Quan s'arriba a una organització el que fem és entendre aquella organització i decidir com, usant les tecnologies que nosaltres coneixem molt bé, allò pot funcionar millor; això contri-

bueix a què la vida de les persones funcioni millor". I afegeix que aquest és un paper que les dones juguen molt bé i es veu als projectes de desenvolupament de software: "Tenen bona relació amb els clients, entenen bé el que diuen, tenen habilitat per detectar les necessitats de les persones que estan treballant més enllà del que expliquen... és el saber escoltar, el saber entendre, l'intentar millorar la situació que ens trobem i usar la tecnologia com a una oportunitat de millora en qualsevol àmbit".

Marta Álvarez afirma que fins ara no ha tingut problemes o incidents a cap empresa per ser dona, encara que afegeix que "pel fet de ser jove no es resulta tan contundent". Carolina López, enginyera de 28 anys, explica que resulta difícil que una dona jove ensenyi a un senyor com fer millor la seva feina; això no s'accepta amb facilitat. López sí recorda actituds discriminatòries o de rebuig, sobretot amb clients del sector industrial, quan treballava com a tècnica comercial a una empresa de distribució de sistemes d'alta tecnologia per a la indústria, orientats a la millora dels processos de disseny i creació de nous productes. Més d'un cop ha vist com ella es dirigia al seu interlocutor i ell tendia a contestar o dirigir-se al seu company i no a ella.

Carolina López, igual que Hipàtia d'Alexandria a la seva època, és l'única enginyera de la seva empresa. És enginyera tècnica en Telecomunicacions a La Salle i es va especialitzar en sistemes electrònics; també té un màster en Gestió de projectes. Va començar com a becària al departament de Manteniment de la Universitat, reparant equipament dels laboratoris. Després va aconseguir un contracte a Funitec, una fundació de La Salle, per treballar en la implantació i gestió de xarxes telemàtiques en centres de formació; a la vegada impartia classes de Tecnologia Electrònica als alumnes de 1r curs.

Després de decidir canviar al món de l'empresa i treballar com a tècnica comercial durant quasi un any, ja porta més de sis mesos com a *Product manager* a una empresa dedicada a la visió artificial i a l'anàlisi d'imatge.

La carrera professional de López és un exemple de com les tecnòlogues quan volen promocionar-se han de passar a l'àmbit de l'organització empresarial. Tant ella com Marta Álvarez afirmen que desenvolupar el que es considera estrictament com les tasques tècniques limita bastant i si es vol tenir algun grau de responsabilitat o de decisió s'ha de passar a l'organització de l'empresa. També aquest és el cas d'Elisenda Gelpí, enginyera Industrial. A més de tenir referents a la família —el pare i algun cosí eren enginyers— a ella li agradaven les ciències i l'interessava més la tecnologia que les ciències de la salut. Va escollir aquesta enginyeria perquè li semblava la més genèrica, i es va especialitzar en Electrònica perquè "ja que feia una carrera tècnica, volia entendre la part més difícil". Però Gelpí tenia les idees molt clares des del principi: "Jo ja sabia que després em dedicaria més a la part d'organització". L'any 1996 va decidir iniciar la seva carrera professional a Nova York, com a *Technical manager junior* a Colgate Palmolive. Va ser una experiència

molt valuosa i comenta: "Als Estats Units no hi ha tanta discriminació i menys en una ciutat com Nova York. (...) De fet, vaig poder veure com moltes dones molt més grans que jo i amb fills treballaven normalment i com s'organitzaven la vida, en quines feines treballaven". També va poder observar altres dones que havien assolit alts càrrecs, però havent renunciat a la família o, fins i tot, a una parella. L'any següent es va traslladar a la fàbrica de Colgate prop de París, on va romandre dos anys. Allà s'ocupava de desenvolupar nous projectes de *packaging* a les línies d'envasat, de la qualitat dels materials, de les especificacions tècniques i de mantenir el contacte amb el departament de *marketing*. Des del 1999, treballa a Coty Astor, on continua actualment com a *Purchasing process expert*. Assenyala que en realitat ella no ha treballat en un entorn tan masculí: "Sí que he treballat més amb homes que amb dones, però potser degut al sector cosmètica i perfumeria també hi havia moltes dones. A més, la branca que he triat, les compres, s'ha tecnificat darrerament i això també és una avantatge, ja que no està tan masculinitzada. El que sí que és una realitat a la meua empresa és que encara hi ha poques dones directores". Però remarca que els homes mostren respecte quan es demostra que se sap del que es parla. Com afirma Maria Ribera Sancho, els homes tenen una certa desconfiança vers les dones tecnòlogues, amb la qual cosa les dones han de demostrar la seva competència i això té conseqüències, "els costa més de progressar a les carreres".

Com conciliar

Des de la seva posició de *Product manager*, Carolina López veu impossible conciliar la feina amb una vida familiar convencional, "no només per la quantitat d'hores, sinó també pels constants viatges". De fet, tampoc Marta Álvarez ho té gens fàcil, ja que "a una consultora l'hora de sortida no se sap mai, ni quan hi haurà una reunió, un viatge... ". Reconeix que quan es va quedar embarassada no sabia com seria la tornada a la feina. Com que no volia fer reducció de jornada, Seidor li va oferir treballar sis hores presencialment i dues des de casa. Sembla una bona solució, però Álvarez reconeix que "aquesta situació només es pot mantenir uns mesos perquè és esgotadora, es té la sensació de no desconnectar mai de la feina". La solució d'Elisenda Gelpí segurament no és la més habitual, però ho té molt clar. Té 35 anys i tres fills i assegura: "Per aconseguir la bona conciliació, cal tenir ajuda extra pagant. Jo tinc una senyora de 8 del matí a 7 de la tarda i s'ocupa de tota la feina de la casa i del bebè; a més, una *au-pair* va a buscar a l'escola i juga per la tarda amb els dos grans". Remarca que és fonamental: "No sentir-se culpable perquè altres persones s'ocupin dels teus fills, els nens et reconeixen perfectament com a mare". També assenyala la flexibilitat d'horari i el treball per objectius, però sentència: "El més important, la teua parella ha d'estar també: ha de conciliar la vida laboral i familiar; en el nostre cas, moltes vegades és el meu marit qui arriba tard a la feina". ■

FOTO ESTHER SANROMA

Anna Maria Sánchez

Enginyera,
Directora de l'agència
d'Acreditació en Investigació,
Desenvolupament i Innovació
Tecnològica (AIDIT)

Energia i vitalitat en la direcció de l'AIDIT

Marie Curie va portar Anna M. Sánchez cap a la ciència, i el programa de televisió *Cosmos* i el pare fotògraf... Però, sobretot, la seva enorme curiositat. Llegir la biografia de la premi Nobel als 8 anys va fer que s'interessés per la Física i la recerca. En canvi, va acabar estudiant Enginyeria Tècnica en equips electrònics, i després la Superior en Telecomunicacions, especialitzant-se en Enginyeria aplicada a la Medicina. Sánchez destaca "el rol més social de la dona" com a element motivador, però no creu que existeixi cap tecnofòbia femenina; "encara que si no se sap trobar la part humana en les carreres tècniques és més complicat imaginar-se-les i apropar-s'hi". També explica la poca presència femenina per desconeixement i per la influència de tòpics i estereotips: són carreres pensades per homes, la tecnologia és freda, un sector "ple d'homes foscos amb ulleres"...

De professió, tecnòloga

A l'Institut Català de Tecnologia gestionava projectes tecnològics. Poc després va aconseguir la plaça de promoció i gestió de la recerca i la transferència tecnològica al Centre de Recerca en Enginyeria Biomèdica de la UPC, "un repte molt interessant, perquè requeria habilitats de negociació, a la vegada que estava en contacte amb científics que desenvolupaven tecnologia que coneixia". A partir d'aquesta experiència sorgeix l'agència d'Acreditació en Investigació, Desenvolupament i Innovació Tecnològica. Les Universitats Politècniques de Catalunya i Madrid van encarregar-li la creació de l'AIDIT, entitat pionera en la certificació de projectes de R+D+i a Espanya i que s'ha consolidat com l'organització de referència. La certificació permet a les empreses obtenir beneficis fiscals importants, a més de millorar la competitivitat i impulsar el seu nivell tecnològic. Fins fa poc, els pilars de l'AIDIT i la majoria de l'equip eren dones. Ara es concentren a promoció

i gestió, amb un 15% d'homes, mentre que a certificació, on hi ha personal altament qualificat a nivell científicotècnic, només són dones el 15%. A més, es dirigeixen quasi sempre a homes, però Sánchez afirma: "De vegades, que hi hagi sorpresa és bo, encara que has de demostrar la teva legitimitat, has d'explicitar el teu coneixement de la matèria".

També les avaluacions de l'AIDIT mostren l'aclaparadora presència masculina al sector tecnològic: de gairebé 500 projectes presentats els últims mesos, en només un 6% apareix una dona com a persona de contacte. Sánchez aclareix que la persona de contacte és un o una professional de molta qualificació.

Res és complicat

L'optimisme i la vitalitat contagiosa d'Anna Sánchez fan que hagi pogut crear i tirar endavant una empresa amb dos embarassos propis i un període amb la meitat de la plantilla embarassada o de baixa maternal. Amb 37 anys i dos filles de 3 anys i un any i mig, aquesta enginyera creu que la solució està en la flexibilitat i "pensar que res és complicat, tot té solució". Però sobretot destaca: "Hauríem de ser més sincers i sinceres sobre la vida laboral i familiar per trobar solucions més realistes. Si volem dones directives". Assenyala que si es tenen responsabilitats professionals, la conciliació amb la vida familiar és molt difícil; però una dona que treballi mitja jornada no pot tenir responsabilitats. Per això parla de sinceritat amb nosaltres mateixes: "No són els nostres fills que ens necessiten, sinó que nosaltres tenim una necessitat molt forta d'estar amb ells". Segons Sánchez, hauríem d'abandonar el "podem amb tot" i decidir: "Jo puc fer això, però, vull fer això?". A partir d'aquí està convençuda que s'ha de crear un canvi on tothom entengui la posició de les dones i es busquin fórmules per facilitar la vida. ■

Mª José Cantón

Com fer front als estereotips femenins en ciència i tecnologia

El projecte europeu *Trencant estereotips: maximitzant el potencial de la dona en ciència, enginyeria i tecnologia (CET)*, al qual hi ha col·laborat el programa Innova de la UPC, està orientat cap a la recerca, l'intercanvi d'experiències, la reflexió i el desenvolupament d'estratègies que millorin la participació de les dones dins els àmbits de la ciència, l'enginyeria i

factors socials i culturals com a causes de la baixa participació de les dones al món científic i tecnològic. Aquestes raons inclouen la total absència de models femenins en algunes professions tècniques i la manca d'informació sobre carreres i professions. Eulàlia Pérez Sedeño, des d'una perspectiva psico-sociològica, assenjala dos elements importants: els dife-

la tecnologia, tant al sector privat com al públic. Es tracta d'un estudi a nivell europeu sobre les barreres que troben les dones pel que fa a la promoció i desenvolupament professional en CET. Finançada per la Unió Europea, la recerca s'ha portat a terme a nou països europeus, tant a nivell industrial com acadèmic, entre el desembre de 2004 i el febrer de 2006.

A més de constatar la baixa representació de dones en estudis tècnics i professions de CET a Europa, les estadístiques amb què han treballat mostren que les dones afronten més dificultats en la recerca de feina; reben menys promocions, salaris més baixos i tenen menor accés a càrrecs directius i de decisió. La recerca posa de manifest com “els estereotips de gènere actuen com a barreres influïent negativament en el reclutament, manteniment i promoció de la dona que treballa en sectors tecnològics i científics”.

El panorama espanyol

La primera fase de la investigació fa un recorregut pels estudis fets a Espanya durant els últims anys i que mostren, per exemple, que a l'empresa privada gairebé el 74% dels professionals dedicats a I+D són homes. Assenyalen, a més, que els estereotips que afecten negativament les tecnòlogues s'expliquen a partir de factors històrics, socials, culturals, educacionals i psicològics.

El *Llibre Blanc de les Dones de Catalunya en el Món de la Ciència i la Tecnologia* (a càrrec del GIOPACT, UPC) parla dels

rents tipus de joguines que es donen a nens i nenes i els estereotips de gènere que associen els homes amb racionalitat, independència, control i objectivitat, i les dones amb valors com irracionalitat, passivitat, dependència i subjectivitat. També denuncia la quasi total absència de models femenins als materials escolars de les assignatures de ciències. D'altra banda, l'estudi de Maria Jesús Santesmases al 2000 conclou que les contribucions femenines a la comunitat científica són menys valorades que les dels seus col·legues.

Propostes d'actuació

Trencant estereotips és una guia pràctica que recull exemples de bones pràctiques i intervencions positives realitzades a tota Europa, i proposa iniciatives per combatre els estereotips que afecten científiques i tecnòlogues. En primer lloc, s'haurien de portar a terme accions específiques en l'àmbit de l'educació i pel que fa als materials didàctics sobre ciència. També s'hauria de treballar en la cultura empresarial, especialment en els processos de selecció de personal. Recomana dur a terme campanyes a favor de la promoció de les dones en CET, així com l'elaboració d'informació estadística sobre la presència de dones en aquest àmbit, tenint en compte els llocs que ocupen i els càrrecs, per tal de definir punts de partida i estratègies mesurables. Finalment, aconsella l'elaboració de pautes o directrius per a la comunicació en ciència i tecnologia. ■

M.J.C.

...de tecnòloga

Maria Clara Torrens

Una enginyera sense barreres

A Maria Clara Torrens li hauria agradat estudiar Medicina, però la sang li feia pavor. Una conferència sobre Bioenginyeria li va obrir un món nou ple de possibilitats i no va dubtar a endinsar-s'hi. Es va encaminar cap a l'Enginyeria Industrial, però especilitzant-se en Organització d'empreses. Va començar a treballar creant la seva pròpia empresa d'instal·lacions d'energia solar, va donar classes d'Enginyeria Electrònica a la UPC i ha fet recerca sobre energia, mediambient, dones i tecnologia, entre d'altres temes. A la universitat li van ensenyar una cosa que no ha oblidat mai: "En Enginyeria tenim la sort que ens donen una formació bastant àmplia i ens eduquen a no posar-nos límits". La seva trajectòria ho demostra: ha estat fins i tot assessora del ministre d'Indústria, quan ho era Joan Majó.

La veu pausada i la calma de Maria Clara Torrens amaguen una gran determinació i optimisme, així com la certesa que la seva feina serveix per afavorir canvis importants al futur del sector tecnològic. Té una total confiança en què les dones irrompan també en aquesta àrea i trencaran la situació actual de minoria absoluta. A això ha dedicat gairebé tota la seva carrera professional, especialment des de l'Institut Català de Tecnologia, on s'hi va estar gairebé 15 anys coordinant i dirigint més de 60 projectes europeus orientats a la promoció de la dona en l'àmbit de la tecnologia. Un dels projectes més reconeguts va ser "Tecnoia", l'objectiu del qual era promoure els estudis tècnics entre les noies de batxillerat. Amb "Dones en positiu" es pretenia promoure l'ús de la tecnologia entre les dones i amb "Teleperiodismo" es va portar a terme una investigació per establir quines eren les necessitats dels i les periodistes per fer teletreball. A més, ha participat en uns 150 projectes internacionals en l'àmbit de la promoció de la tecnologia i ha estat membre fundadora de xarxes com WITEC (*Women in Technology*), WINIT (*Women in Innovation Technology*) i el grup de recerca GIOPACT de la UPC. Segons la seva experiència, el que frena les noies és que veuen l'enginyeria com una profes-

FOTO: ESTHER SANCROIA

sió bruta, que requereix força, quan precisament "l'enginyeria el que intenta és evitar la força bruta".

Des de la seva nova posició com a Responsable de Relacions Internacionals del Programa Innova de la UPC, intenta valorar amb perspectiva de gènere tots els projectes en què treballa: "Intento posar algun element que pugui afavorir la integració de les dones en tots els àmbits". Encara que es tracta de projectes per fomentar la creació d'empreses a tota la comunitat universitària, tant professorat, com estudiants, personal administratiu, etc., pensa que és fonamental tenir en compte les dones i donar suport a les seves iniciatives. Creu fermament que les dones són grans emprenedores; tot i que a la pràctica els factors culturals i els estereotips les poden frenar, s'ha de tenir en compte que són les responsables de la gestió de stocks a casa, de la gestió del temps, de la comunicació...

Maria Clara Torrens és una de les pioneres en el treball sobre la integració i promoció de les dones al sector tecnològic, però sobretot és una dona que creu en un futur prometedor que depèn de les pròpies dones i de què siguin capaces de no posar-se elles mateixes les barreres. ■

Maria José Cantón

El poder de les dones en l'alt rendiment.
Tots els esports. Cap estereotip.

Consell Català
de l'Esport
Gabriel de gènere

Generalitat
de Catalunya

Els mitjans de comunicació discriminen positivament els maltractadors

Per **Pilar López Díez** *

La delegada del Govern contra la Violència de Gènere, Encarnación Orozco, va dir el 22 d'agost de 2006, quan ja s'havien comptabilitzat 50 homes que havien assassinat a altres tantes dones, que “(les dones maltractades) segueixen sense ser conscients del risc que corren”. Cap persona dubtarà de què la immensa majoria de les dones (no només les maltractades) confien en “els seus” homes més que en cap altra persona del món; perquè, o bé tenim experiència directa (personal o de dones que coneixem), o disposem del coneixement necessari per saber que la socialització secular i també

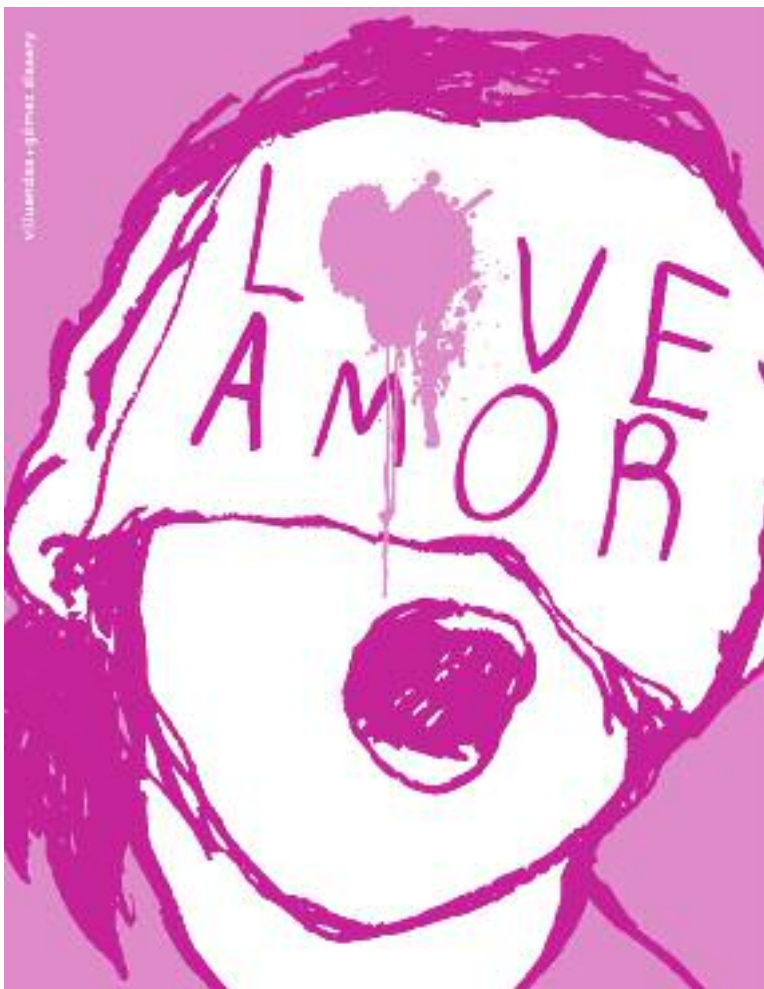
actual “obliga” les dones a confiar, fins a la mort, en els homes que escullen com a xicot, company o marit.

Fa menys d'una dècada (199, amb l'assassinat realitzat per José Parejo Avivar a la seva dona, Ana Orantes, a la població de Cúllar-Vega, a Granada) s'està visibilitzant en els mitjans la violència de gènere. La societat ha donat un pas de gegant al conèixer aquest invisible tipus de violència masculina, i aquest importantíssim fet es deu als mitjans de comunicació. Gairebé una dècada d'informació sobre violència de gènere ens exigeix una reflexió sobre el seu tractament.

Cada dia ens ofereixen dades sobre l'estat de la qüestió: es compten les mortes amb precisió i s'ofereixen estadístiques del nombre de dones assassinades al llarg de l'any; s'ofereixen dades per comunitats autònomes, per edat, procedents de la immigració, i es comparen amb les de l'any anterior. Moltes vegades per dir que la sagnia segueix malgrat les lleis. Es demanen declaracions a les persones responsables del govern, que, raonablement, des de l'aprovament de la llei al desembre de 2004, han transmès la idea de què la Llei integral no era la panacea a curt i mitjà termini per evitar que els homes que maten, ho continuïn fent. Les mesures de sensibilització i prevenció -afirmen- són més importants per evitar que els homes assassinin que les mesures assistencials, policials i judicials que, encara que són absolutament necessàries, alleugen la situació imminent de les víctimes però, a llarg termini, per si mateixes, no les poden evitar.

A més a més d'altres actuacions fonamentals en el camp de l'educació, entre les mesures de sensibilització i prevenció que contempla la Llei integral de violència de gènere respecte als mitjans de comunicació, l'article 14 recull que “fomentaran la protecció i salvaguarda de la igualtat entre home i dona, evitant tota discriminació entre ells”. En general, les representacions de les dones i els homes des dels mitjans de comunicació no són equiparables, no transmeten la idea (fonamental per evitar el comportament peyoratiu i humiliant d'aquests homes cap a les dones, que és la raó per la que alguns homes les maten) de què les dones són un grup digne de respecte i absoluta consideració, com ho són els homes.

No només es tracta de la representació del cos de la dona que serveix, bàsicament, per al goig i la complacència de la mirada masculina (goig i satisfacció que no es vol perdre). Es tracta, també, de la sobrepresen-

Escena de violència familiar. Gravat al segle XIX.

tació de les dones com a servidores de persones dependents en papers secundaris, no remunerats i desvaloritzats socialment on el seu efecte no és només solucionar el greu problema d'atenció a aquests col·lectius, sinó fixar els models de feminitat que no trenquin amb la tradició patriarcal del mite del servilisme i l'abnegació de les dones.

Els rols o papers que els mitjans, majoritàriament, encara avui elaboren i es fixen en l'imaginari de les nostres nenes i adolescents, les condueixen cap a relacions de dependència i submissió que les desarma en les seves relacions amb els joves (més del 40% de les noies consideren una prova d'amor determinades formes de maltracte del seu xicot). Els continguts que construeixen relacions heterosexuales condueixen a les joves a situacions no revisades racionalment que impliquen patir actuacions futures de risc, però que comencen com a faltes de consideració i menyspreu de l'amic, xicot o marit qui, en el millor dels casos, pot decidir no portar a terme aquests comportaments masculins permesos socialment.

La investigació segueix mostrant que els mitjans de comunicació discriminen positivament allò masculí destacant, reiteradament, les seves gestes polítiques, militars, esportives i de qualsevol tipus, amb gran desplegament de mitjans i recursos, alhora que cuiden, en excés, comportaments misògins, fins i tot els que són punibles: "... tot sembla indicar que es tracta d'un crim passional", recull la notícia. Els assassins no són culpables de la violència contra les dones, sinó l'entelèquia "violència domèstica" que desenfoca i no assenyala amb el dit a l'home que mata: "Un nou cas de violència domèstica"; les dones "moren", no són "assassinades"; qui realitza un delictes és un delinqüent, però mai trobarem aquesta paraula en una informació sobre violència masculina. S'evita la paraula "assassí" per utilitzar sovint "home"; "Una dona mor víctima de la violència domèstica; posteriorment, l'home va intentar suïcidar-se". I en contra de l'ètica periodística, s'identifica en moltes més ocasions a la víctima que a l'assassí.

La ideologia de la supremacia masculina

Al mateix temps, els mitjans mantenen intactes les formes fonamentals de discriminació negativa de les dones restringint la representació dels múltiples i diversos rols que com a persones estan duent a terme en la societat.

Que en els mitjans apareixin les dones en papers tradicionals, secundaris i desvaloritzats, no només no ajuda a combatre la violència de gènere, sinó que fomenta i fortaleix determinats comportaments masculins basats en la ideologia de la supremacia masculina; aquesta és la raó fonamental per la qual els maltractadors i els violents es creuen amb dret a exercir la força, el menyspreu i el poder sobre les dones amb les que conviuen. Cal llegir les sentències publicades a Castella-La Manxa sobre maltractaments; si les notícies donessin publicitat als fets provats, veurien com són de semblants les desqualificacions verbals amb què els maltractadors es refereixen a les dones i la càrrega de menyspreu que comporten.

Escassa activitat solidària

Si al fet anterior li sumem l'escassa activitat solidària dels homes no maltractadors i la gairebé nul·la aparició en els mitjans de comunicació de l'escàs grup de les persones que se situen al costat de la lluita de les dones, el resultat és que, objectivament, els assassins no poden detectar, i per tant sentir, el menyspreu dels seus iguals, que podria fer-los reflexionar sobre el seu comportament delictiu. Una dona apunyalada pel seu exmarit deia que el seu marit mai l'hauria maltractada si l'hagués considerat una igual. Si una característica comuna tenen els homes maltractadors és que no respecten allò femení, perquè no consideren les dones com els seus iguals. Aquest tipus d'homes, que conceben la virilitat com a dominadora i controladora de les dones, només respecta als seus iguals, els homes; si aquests no s'involucren activament i prenen posicions clares i continuades (no només per a les campanyes publicitàries del 8 de març o del 25 de novembre) que siguin recollides i destacades en els mitjans de comunicació, molt em temo que els cinquanta assassins que portem comptabilitzats enguany, es veuran acompanyats en el seu macabre comportament per molts altres abans de què finalitzi l'any. ■

* Dra. en CC. de la Informació, és investigadora i formadora en polítiques de gènere i mitjans de comunicació

La violència **silenciada**

La violència cap a les dones es manifesta de diferents maneres: els maltractaments físics, psíquics i sexuals, la prostitució, el tràfic de persones, l'assetjament laboral, l'abús de menors... Totes elles constitueixen una agressió evident, però també hi ha violències més subtils, com, per exemple, que històricament s'hagi silenciat el paper de les dones. Des de juny de 2005, a Catalunya, hi ha tres jutjats exclusius de violència; la majoria de casos, però, només passen la fase inicial d'instrucció.

Són molts els col·lectius de dones que lluiten per aconseguir la fi de la violència de gènere i per intentar ajudar les dones maltractades. Es posen en pràctica i s'implementen programes amb tractaments psicològics, es dicten mesures d'allunyament dels agressors, s'aplica la Llei de violència de gènere, però amb tot, els casos d'agressions i d'homicidis no baixen. L'increment de les penes i de les mesures protectores cap a les dones no han estat una mesura que hagi dissuadit els maltractadors a seguir actuant. I mentrestant, les víctimes sovint senten por, inseguretat, baixa autoestima, sentiment de culpa i tenen dificultats en la majoria de relacions personals que mantenen.

Segons dades de l'Institut Català de les Dones, a Catalunya hi ha hagut 15.018 denúncies per violència de gènere, des del gener de 2005 fins l'agost de 2006, 1.776 més que l'any anterior. La majoria de dones que han utilitzat la línia d'atenció a les dones en situació de violència el 2006, tenien entre 31 i 40 anys, i els maltractaments eren principalment psíquics (59,8%), físics (37,4%) i sexuals (2,8%).

Per a Marisa Fernández, advocada i membre de l'Associació de Dones Juristes, una de les causes és: "La superioritat històrica dels homes en un món patriarcal. Ara moren més dones, perquè ara són independents, es rebel·len; la majoria de dones agredides i mortes s'havien separat". La violència s'ha de demostrar i és difícil, sobretot en la psíquica, que és la que està més estesa. A més, hi afegeix Marisa Fernández, "sempre sembla que la dona sigui culpable, hi ha una sospita permanent i es pensa que quan una dona denuncia és per un interès espuri".

Seqüeles des de la infància

Els abusos sexuals de menors són també formes de violència vers les dones. En aquest cas, també costa denunciar i moltes denúncies es posen anys després. L'associació FADA fa teràpies i la majoria de les seves pacients són dones que tenen entre els 30 i els 40 anys. Els abusos els van patir quan eren petites, a l'entorn familiar, i els deixen seqüeles que els dificulten les relacions de parella i amb la família. "Un cop es decideixen a explicar què els va ocórrer, la situació els genera molta ansietat, que provoca alteracions del son, depressions o malalties com l'anorèxia". Així ho explica Núria Grau, psicòloga de FADA, qui afegeix que "en general, quan ho expliquen a les famílies els costa reaccionar".

La prostitució sovint està relacionada amb el tràfic de persones, és exercida principalment contra les dones i els seus consumidors són homes. Per a Angustias Bertomeu, coordina-

dora d'e-leusis, un diari digital de i per a les dones, "en la prostitució que hi ha al carrer es dona una situació de privació de llibertat i d'explotació sexual amb la qual no es pot estar d'acord. A més, moltes dones vénen d'altres països i quan surten dels seus llocs d'origen, la seva posició de llibertat no és la mateixa que tenim aquí. És una situació de violència i de relacions de dominació d'homes, que moltes vegades estan organitzats en màfies internacionals".

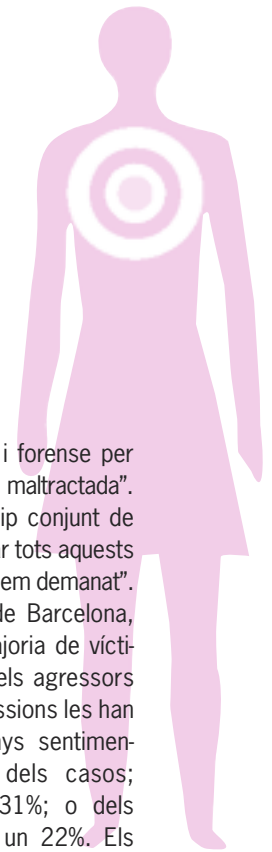
Els jutjats exclusius, desbordats

El juny de 2005 es van crear a Barcelona dos Jutjats de Violència vers la Dona i des del setembre del mateix any va entrar en funcionament un tercer jutjat. A Catalunya són els únics exclusius de violència de gènere i, en total, a Espanya n'hi ha 19.

Des de la seva entrada en funcionament, els tres jutjats han fet 5.184 procediments, en la majoria dels quals (4.031) fan

“ En la prostitució que hi ha al carrer es dona una situació de privació de llibertat i d'exploració sexual ”

només la investigació dels fets denunciats i després ho han d'enviar a un jutjat penal. Les i els jutges de violència de gènere poden dictar sentència en els casos de judicis de faltes o en els de conformitat, que significa que l'agressor està d'acord amb la sentència i decideix no recórrer a un jutjat del penal. Els judicis en què acaben dictant sentència, no són la majoria: dels 891 procediments urgents que s'han fet als tres jutjats, només una part són de conformitat, és a dir, poden dictar sentència.

En el cas dels judicis de conformitat, les i els jutges poden dictar penes de presó, de treballs per a la comunitat i obligatòriament han d'imposar la prohibició d'apropar-se i de comunicar-se amb la víctima. En els judicis de faltes, el condemnat ha d'estar permanentment localitzat durant un màxim de 8 dies; és un arrest domiciliari, però aquesta pena es pot substituir per treballs per a la comunitat, si ell ho vol.

Les i els jutges també poden dictar mesures cautelars com, per exemple, mesures privatives de llibertat, d'allunyament, de prohibició de comunicació, guàrdia i custòdia dels fills, assignació de l'habitatge o de pensió per a aliments. Tot i així, “les mesures cautelars s'incompleixen amb força freqüència. Com explica la jutgessa Francisca Verdejo, del Jutjat de Violència núm. 1 de Barcelona: “En aquest cas, la policia dicta noves diligències i, a vegades, el fiscal demana presó”.

“El delictes que més s'investiga és el del maltractament puntual, quan l'home ha pegat una vegada. Tot i així, quan una dona va a denunciar que l'han pegada, és perquè abans hi ha hagut més agressions i el cas acostuma a ser més greu”, i afegeix Verdejo que a les dones maltractades “els costa sortir del cercle de violència, ells els demanen perdó, diuen que canviaran...”.

En les denúncies per violència psíquica el procediment no acaba en un dia. Per exemple, en un cas de maltractaments que han durat 20 anys i que fins ara no s'ha denunciat. Els fets s'han de denunciar i, a més, també poden prescriure. Tot i així, explica la jutgessa, “aquests casos no es desestimen, es dema-

nen informes als equips d'assessorament tècnic i forense per veure si ella presenta els síndromes de dona maltractada”. Francisca Verdejo considera que cal tenir un “equip conjunt de psicòlegs, agents socials, metges i jutges per tractar tots aquests casos. Encara no s'ha creat a Catalunya, però ja ho hem demanat”.

Segons dades estadístiques dels tres jutjats de Barcelona, actualitzades el mes de juny d'aquest any, la majoria de víctimes, un 56%, són dones espanyoles. En canvi, els agressors són en un 52% estrangers. La majoria de les agressions les han causat els companys sentimentals, en un 38% dels casos; l'exparella, en un 31%; o dels seus cònjuges, en un 22%. Els exmarits agressors són un 9%.

La jutgessa vol ressaltar: “Estem desbordades, hem de poder fer més judicis, hi ha d'haver més inversió per poder aplicar la llei, però no només als jutjats. Hi ha d'haver més control dels imputats i als condemnats”. Francisca Verdejo afirma que calen mesures preventives que, principalment, passen per l'educació als centres educatius, perquè “als jutjats, el problema no se soluciona”.

Verdejo és contundent en les seves afirmacions i considera que “amb l'increment de penes no arreglarem el problema: reprimir i intimidar els agressors és

necessari, però no suficient; cal entrar en els punts de la llei que parlen de formació. La majoria de dones no presenten denúncies, s'hi ha d'implicar tota la societat”. I conclou que “la solució a la violència de gènere no passa per fer més jutjats”. ■

Silvia Artés

“ La solució no passa per incrementar les penes; els jutjats no solucionaran els problemes ”

Programes i iniciatives per eradicar la violència vers les dones

Estudi per detectar els danys psíquics

S'entén per violència psíquica una situació estressant i destructiva que no permet a la persona que la pateix el lliure desenvolupament de la seva personalitat. L'assetjament, la tensió, la humiliació, la vexació o la por són violències subtils, indirectes, que actuen de manera oculta, però que provoquen danys considerables. El dany psíquic pot deixar empremta psíquica, a més a més d'un resultat lesiu concret, autònom i constatat, com pot ser un trastorn d'estrès post-traumàtic i una alteració psicològica compatible amb una síndrome depressiva.

El maltractament psíquic no deixa marques externes visibles, és més difícil de detectar, però fa un mal irreparable que requereix uns coneixements específics de totes i tots els professionals que intervenen (juristes, treballadors/es, personal mèdic, seguretat...) per prevenir, corregir, posar termini i cura a aquest tipus de violència.

El passat mes de juliol es va signar, a la nostra ciutat, un acord de col·laboració entre les entitats que formen el Grup de Recerca i Anàlisi sobre Violència Psíquica (GRAVP), —constituït l'any 2000—, amb l'objectiu de fer un estudi des d'una perspectiva multidisciplinària de la violència psíquica vers les dones a fi d'obtenir uns procediments que permetin objectivar des d'un punt de vista jurídic, psicològic i social l'existència del maltractament psíquic. Aquests procediments ens permetran dissenyar millors estratègies, tant preventives com curatives i jurídiques, per al tractament de la violència psíquica que pateixen les dones. Actualment s'està realitzant l'estudi de camp que consisteix en entrevistes a dones derivades del CIRDA amb problemes psicològics i/o amb antecedents d'haver patit maltractaments.

El Grup està format per les següents institucions:

- > Ajuntament de Cornellà
- > Fundació Sant Joan de Déu- Servei de psiquiatria i psicologia
- > Servei d'atenció primària Baix Llobregat
- > Hospital Universitari Vall d'Hebron.
- Servei de Psiquiatria
- > Generalitat de Catalunya. Departament de Salut ■

Àrea de la Dona

Ajuntament de Cornellà de Llobregat

Abordatge integral de les diverses formes d'agressió sexista

El 25 de novembre, Dia Internacional contra la Violència vers les Dones, ens recorda que ja fa uns anys que el moviment de dones va assolir un consens internacional per afrontar la violència de gènere i que la seva eradicació va entrar a l'agenda política comuna. Fa uns anys, també, que l'Ajuntament de Barcelona mitjançant la Regidoria de Dona i Drets Civils va posar en marxa polítiques públiques actives adreçades a fer del cap i casal una ciutat lliure de violències sexistes.

Després d'una etapa en la que hem posat en marxa, consolidat, ampliat i diversificat les accions previstes al primer Pla Operatiu contra la Violència de Gènere, la Regidoria inicia una nova etapa en l'abordatge d'aquest fenomen. Hem elaborat un nou pla que ens permetrà reforçar les línies ja existents i que han demostrat ser efectives, alhora que consolidem els recursos humans i econòmics que ens permetran dur-ho a terme. Però, el que representa la gran novetat pel que fa a les polítiques municipals d'abordatge integral de la violència de gènere, és l'ampliació a les línies estratègiques d'atenció, prevenció i eradicació de totes les violències, més enllà de l'àmbit de la parella: agressions sexuals, assetjament sexual a l'àmbit laboral i agressions verbals al carrer.

La Regidoria de Dona i Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona reitera el seu ferm compromís en l'eradicació de les violències sexistes a la nostra societat, en garanteix els recursos i l'atenció de qualitat, i aposta decididament per diversificar les respostes públiques, l'atenció i la prevenció de qualsevol tipus de violència vers les dones. ■

Regidoria de Dona i Drets Civils

Ajuntament de Barcelona

L'Institut Català de les Dones, les 4 Diputacions catalanes i les dues entitats municipalistes: Federació de Municipis i Associació Catalana de Municipis i Comarques han elaborat conjuntament el Manifest del 25 de novembre d'enguany, sota el lema **aturar la violència vers les dones, una responsabilitat social**. Per assolir l'eradicació de la violència de gènere, encara present a les nostres societats, volem deixar palesa -apunta el Manifest- la necessitat d'un treball conjunt, de totes i tots, les administracions públiques i la ciutadania, en la lluita contra aquesta xacra. Expressem la nostra solidaritat amb totes les dones que pateixen i han patit violència. Per a totes elles el nostre homenatge.

Accions de prevenció i sensibilització

La Regidoria de la Dona i tot el Consistori es declara contrari a la violència vers les dones, violència lligada a la cultura masclista, i que es manifesta amb tota la seva crueltat en els casos d'assassinats. Considerem violent també qualsevol comportament que perpetui la tradició patriarcal que discrimina les dones, com comentaris, manca de respecte, llenguatge discriminatori, etc.

El treball per la lluita contra l'eradicació de la violència de gènere ja és un fet al nostre país i un dels fruits és l'aprovació a finals del 2004 de la *Ley Orgánica de Medidas de protección Integral contra la Violencia de Género*.

La prevenció de la violència de gènere ha d'incidir en l'educació des de la infància, en la conscienciació ciutadana, en els missatges dels mitjans de comunicació...

Des de la Regidoria coordinem tallers amb els instituts i amb els esplais, per treballar amb el jovent la prevenció de relacions afectives desiguals. Sensibilitzem a la població a través de la campanya Cerdanyola Contra la Violència de Gènere. Aquesta campanya consisteix en la distribució de 22 cartells contra la violència de gènere en els llocs més transitats dels municipi (mercats, CAP, escoles, etc.), cadascun dels quals està al càrrec d'una persona voluntària que anota la dona que mor

per aquesta xacra social. La mateixa imatge apareix setmanalment a les dues revistes del municipi (*Cerdanyola al Dia* i *Tot Cerdanyola*), mostrant el nom de les víctimes i el nombre total d'assassinades al 2006. A més, ens concentrem a la plaça de l'Ajuntament, l'endemà de la mort d'una dona víctima de violència de gènere a Catalunya. També enviem una carta de condol a l'alcalde o alcaldessa d'aquell municipi.

Evidentment, commemorem el Dia Internacional de la Violència vers les Dones. Aquest any, entre d'altres actes, volem reconèixer la tasca de les persones voluntàries que com a persones encarregades del cartell, ajuden a què la conscienciació de la ciutadania vers aquesta problemàtica sigui possible. ■

Rosa Vilaró i Saladelafont
Regidora de la Dona
Ajuntament de Cerdanyola del Vallès

Cinc anys de circuits locals d'atenció al maltractament

A Sant Boi aquest 25 de novembre serà especial perquè commemorarem el cinquè aniversari de la posada en marxa del circuit local d'atenció a les dones víctimes de violència de gènere.

No ha estat un camí fàcil. Sabem que tot el que és nou resulta difícil en els seus inicis i més quan es tracta de coordinar tots els àmbits, socials, jurídics, sanitaris, etc., que intervenen en el moment d'atendre una dona que pateix o ha patit situacions de maltractaments.

A mi m'agrada remarcar que el circuit de Sant Boi va néixer des de la base. El van fer possible la primera línia de professionals i agents socials que atenen i donen resposta, posant a l'abast de les dones aquells mecanismes imprescindibles perquè puguin sortir de la situació en què estan immerses. I evidentment perquè hi ha hagut la voluntat política de fer-ho. Som conscients que necessitem encara més recursos perquè el circuit es pugui desenvolupar en la seva totalitat, però amb la suma d'esforços de les administracions i el teixit social farem possible que aquesta xacra social quedi eradicada de la nostra societat.

La llei integral que el govern espanyol va aprovar el desembre de l'any 2004 ha representat un pas endavant en aquesta lluita contra els maltractaments. El seu desenvolupament és lent però és molt important que es legisli.

A Catalunya la Llei catalana contra la violència masclista, ja està enllestida. L'avanç de les eleccions autonòmiques ha impossibilitat la seva aprovació al Parlament. Confiam que sigui de les primeres lleis que aprovi el nou equip.

El nombre de dones mortes no s'atura. Espero i desitjo que amb totes les mesures que es van implementant arribi el dia que no hi hagi cap dona morta per raó de gènere, no només a la nostra societat sinó a nivell mundial.

Un món més just i igualitari és possible i l'hem de fer realitat. ■

Amor del Álamo
Regidora Ponent de Programes Transversals
Àmbit de la Dona
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

La joventut de Viladecans s'implica contra la violència

Pràcticament a diari apareixen en els mitjans de comunicació notícies sobre violència de gènere. Aquest fet va portar fa tres anys a les regidories de Joventut i Dona a intentar promoure una postura activa de la joventut per conscienciar a tothom de la magnitud del problema.

El 2003 les dues regidories esmentades van impulsar la iniciativa de fer un seguit d'accions de carrer el 25 de novembre, Dia contra la Violència i el Maltractament a les Dones, sota el lema STOP a la violència de gènere. Aquestes accions es fan a través d'una xarxa integrada per l'Ajuntament (l'Oficina del Pla Jove i el Programa de la Dona), professorat i alumnat dels quatre IES de la ciutat, associacions d'estudiants dels IES i administracions supramunicipals.

S'organitzen intervencions amb i per els joves que pretenen informar i sensibilitzar des d'una vessant menys convencional, més directe i més propera.

A finals de setembre es comença a treballar:

- > Ajuntament i associacions d'estudiants preparen l'avantprojecte que es presenta als IES i es demana que es designi un/a professor/a per centre com a referent de l'activitat.
- > El professorat es compromet a:
  - Buscar els alumnes que vulguin participar en l'activitat
  - Organitzar l'alumnat perquè preparin als IES la seva pancarta i el manifest que llegiran al final
  - Designar el grup d'alumnes que participarà a l'acte de carrer (15-20 alumnes per centre).

Joves llegint el manifest contra la violència. Novembre 2005

> Durant un més es fan dos reunions setmanals amb els estudiants per a la preparació de les activitats que es faran al carrer.

Enguany s'enfoca el problema des de dos perspectives diferenciades: d'una banda, la part negativa, que amagarem darrere d'un teló negre, que englobarà accions teatrals desenvolupades pels estudiants i una exposició feta pels IES amb diferents perspectives sobre els maltractaments. D'altra, la part positiva, la realitat que els joves voldrien viure, que es reproduirà darrere d'un teló blanc, englobarà accions teatrals i informatives per a sensibilitzar i educar en el recolzament a les víctimes i en la prevenció dels maltractes. ■

Gisela Navarro

Regidora de Joventut i Dona
Ajuntament de Viladecans

9000
9000
120

**Línia d'atenció
a les dones
en situació
de violència**

**24h. gratuït
i confidencial**

Generalitat de Catalunya

Projecte Nora

Programa d'intermediació amb dones magrebines

Una de les línies d'actuació de la nostra Regidoria és la lluita contra l'exclusió social de les dones, amb un treball adreçat a aquells col·lectius que tenen més dificultats per accedir als recursos i als serveis, així com per conèixer els seus drets com a ciutadanes.

A Terrassa, en els darrers anys, ha augmentat el nombre de dones d'origen estranger, majoritàriament magrebines. Les dificultats socioculturals i idiomàtiques afegides al que suposa arribar a un país nou que no coneixen fan que sovint restin en situació d'indefensió amb una manca d'independència i autonomia.

Des de la Regidoria de Promoció de la Dona, amb la col·laboració de la D'Immigració i de la Creu Roja local, hem posat en marxa el projecte Nora per facilitar una millor acollida i integració d'aquestes dones a la ciutat. El projecte ens permetrà donar una resposta coordinada des dels diferents serveis i institucions, optimitzar els recursos municipals, oferir una atenció més efectiva i avançar en l'elaboració de propostes específiques de cara a la integració de totes les dones.

Una intermediadora fa de nexa entre les magrebines que viuen a Terrassa i les diverses institucions que faciliten recursos. Desenvolupa el seu treball en els diferents àmbits i amb els diferents agents socials: Serveis Socials, Serveis Sanitaris, Sindicats, Escoles de Persones Adultes, ONG...

Entre els objectius d'aquesta acció, destacariem:

- Identificar realitats i necessitats
- Donar a conèixer informació i recursos de la ciutat que puguin ser del seu interès
- Facilitar i coordinar la tasca municipal d'atenció a les dones immigrades magrebines, fent especial atenció a aquelles que pateixen violència domèstica
- Detectar i derivar els casos de violència de gènere al circuit d'actuació municipal
- Identificar els grups no formals així com treballar per què algunes de les dones puguin ser referent per a altres i així facilitar l'apropament ■

Fabiola Gil. Regidora de Promoció de la Dona
Ajuntament de Terrassa

Vols ser taxista o conductora d'autobús?

Barcelona Activa, l'Agència de Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona, posa en marxa la tercera edició del programa NOA, que té com a objectiu facilitar la incorporació de dones aturades en sectors amb demanda al mercat laboral i on la participació femenina es troba poc representada.

En aquesta edició les dones participants podran formar-se per treballar com a conductores de taxi, com a conductores d'autobús o com a instal·ladores de telecomunicacions. S'ofereixen 45 places, 15 per cada una de les especialitats.

Durant el desenvolupament del programa es dona assessorament personalitzat, formació específica a càrrec de persones expertes, pràctiques i acompanyament individual en el procés d'inserció.

Cal estar a l'atur i disposar del carnet de conduir B. El programa NOA es va posar en marxa l'any 2004 i fins ara s'han fet dues edicions, en les quals s'ha format i capacitat professionalment 53 dones com a taxistes, instal·ladores de telecomunicacions o auxiliars de cura, maneig i captura d'animals.

L'actual edició incorpora com a novetat l'especialitat de conductores d'autobús, ja que s'ha detectat una demanda

d'aquest ofici.

Barcelona Activa duu a terme les accions del programa NOA amb la col·laboració de les empreses o entitats més significatives de cada àmbit professional, com l'Institut Metropolità del Taxi, en el cas del taxi, o Telefònica, en l'especialitat d'instal·ladores de telecomunicacions. ■

Barcelona Activa
Ajuntament de Barcelona

Per a inscripcions i informació:

Can Jaumeandreu c/ Perú, 52. Barcelona
Tel 93 320 95 70

Convent de Sant Agustí Plaça Pons i Clerc, s/n. Barcelona
Tel 93 268 43 93

És eficaç la Llei

Informar de les mesures de protecció

Per Vicente Magro Server *

Des de l'entrada en vigor de la Llei Orgànica 1/2004, tots els sectors implicats des del punt de vista multidisciplinar en la lluita contra la violència de gènere estan efectuant un seguiment permanent de l'evolució de tots els aspectes inclosos en la normativa.

Però això, a més de tractar-se d'una seriosa aspiració, resulta una obligació, ja que abans del 28 de desembre de 2007 el Govern ha d'elaborar un informe sobre l'aplicació d'aquesta Llei. A l'actualitat s'estan recollint informes de totes les administracions per a què a les Corts s'avalui en comissió la seva implantació.

Doncs bé, una dada importantíssima és l'elevació del nombre de denúncies que, al final de 2006, seran unes 150.000, i això suposa un increment del 10-12% de les denúncies front al període anterior. Més gran resulta si comprovem que a l'any 1994 ens movíem en xifres properes a les 20.000 denúncies, de tal manera que la inexistència de denúncies de les dones maltractades impedia que les Administracions poguessin atorgar mesures de protecció.

Per una altra banda, com que s'ha apostat per l'especialització d'òrgans judicials amb els Jutjats de Violència contra la Dona és precís verificar-ho d'una forma efectiva amb el nombre de jutjats exclusius que atengui una demanda cada vegada més creixent per les denúncies de les víctimes, ja que l'atribució als jutjats no exclusius d'aquesta competència (jutjats mixtes o de Primera Instància o Instrucció no exclusius) ofereix certs problemes de funcionament a diferència dels partits judicials que sí que compten amb jutjats específics. Però, entenc que el lloc on s'han d'intensificar els esforços és en millorar i optimitzar els programes informatius a víctimes de violència de gènere. Des que va entrar en vigor la Llei, a l'Audiència Provincial d'Alacant, hem implantat sessions periòdiques informatives que tenen lloc en el col·legi d'advocats. Un fòrum que es reuneix periòdicament per a què les dones coneguin que tenen una seu on anar i, de manera anònima, rebre informació sobre les mesures amb les que l'Administració les pot tutelar.

Ens preocupa que malgrat les nombroses reformes aprovades en els darrers cinc anys existeixi un elevat nombre de víctimes que segueixen sense denunciar (es calcula que pot estat entorn a les 500.000 segons es desprèn d'estudis de l'*Instituto de la Mujer*, anys 1999 i 2001); que altres víctimes no vulguin declarar en el jutjat o judici oral després d'haver presentat la denúncia anteriorment, o el que és més preocupant: l'elevat nombre de víctimes (entorn al 10% de denunciants) que quan arriben al judici oral s'emparen en l'article 416 Lecrim per negar-se a declarar contra el seu agressor per la seva relació matrimonial o de parella. Aquesta decisió deixa sense proves les acusacions perquè el fiscal es queda sense el principal testimoni de càrrec, una vegada la víctima ha posat en marxa la maquinària de la justícia. És tan greu la situació psicològica, gairebé de dominació de l'agressor, per on travessen aquestes dones que les porta a negar-se a declarar contra qui les ha maltractat durant anys.

Els responsables de tots els sectors públics hem d'incrementar la protecció cap a les dones per evitar que el maltractador tingui aquella ascendència psicològica sobre la víctima que la porta a negar la continuació de la protecció que en un moment va arribar a sol·licitar-nos. Potenciar els programes informatius a víctimes, impartits per professionals qualificats i formats en violència de gènere, ens permetria un apropament a les víctimes i una major tutela i protecció cap a les mateixes. ■

* President de l'Audiència Provincial d'Alacant. Doctor en dret. Membre assessor de l'Observatori de Violència domèstica i de gènere

i de violència?

Il·lustració **Ester Comange**

Un resultat **nefast**

Per **Maria Sanahuja** *

Els Jutjats de Violència sobre la Dona van ser creats per una Llei inspirada en una lectura de les causes del problema que no comparteixo, i que dóna continuïtat al model del Govern anterior del Partit Popular. Parteix implícitament de la culpabilització de l'home com a ésser violent en si mateix, al qual s'han d'aplicar sancions penals dures, i amb el que no s'ha d'establir diàleg, arribant la Llei Integral de Violència sobre la Dona a prohibir la mediació, fins i tot davant de conductes molt lleus. Parteix de la victimització de la dona, a la que es segueix encomanant, en solitari, la cura i educació dels fills, i a la que es tracta com a menor d'edat, incapaç de prendre decisions que, aquesta vegada, l'Estat prendrà per ella, no deixant-la que triï parella si les Institucions consideren que no li convé. Aquesta obligatorietat de l'allunyament que imposa el codi Penal ha estat objecte de moltes qüestions d'inconstitucionalitat encara no resoltes. I s'ha de dir que una altra lectura dels motius del problema, i unes altres solucions, són possibles.

Però se'm demana pel resultat de la creació d'uns Jutjats específics, i la resposta no pot ser una altra que dir que ha estat nefast. El número dels que s'han creat és insuficient: 17 jutjats exclusius d'entrada, i abans d'un any, 21 més. Però els altres més de 400 ja hi eren, i alguns amb enormes càrregues de treball. La situació de la majoria és caòtica. Se'ls han atribuït competències excessives que no poden assumir. Dels processos civils ingressats al 2005, només s'han resolt un de cada quatre. No hi han equips psicosocials, encara que Barcelona és una excepció envejada per la resta de l'Estat. No hi ha coordinació entre les diferents Administracions Públiques que intervenen en el problema, imprescindible per detectar les situacions més greus de risc. Se'ls obliga a fer guàrdies no remunerades, cosa que afavoreix la fugida de les persones que hi treballen, doncs són jutjats sotmesos a una gran tensió. Hi ha manca de fiscals, advocats, metges forenses, i les policies disposen de pocs efectius. I podria detallar molt més, però no em queda més espai. S'està invertint un gran esforç humà i molts diners públics per donar pitjor servei que abans. I el més trist és que no podem garantir protecció a les dones en risc, i el número de lesionades i mortes no ha disminuït. ■

* Jutgessa degana de Barcelona

A càrrec de **La Cantant Calva**

Posem de cara a la paret:

- Catalunya Ràdio
- El Consell de Seguretat de l'ONU
- Conselleria de Cultura de la Generalitat

Una ràdio que ens parla en masculí

Catalunya Ràdio és, sota l'actual direcció amb Oleguer Sarsanedas, una ràdio que discrimina les dones. Tots els directors i presentadors dels programes de dilluns a divendres són homes, amb l'excepció de l'informatiu del migdia. Això representa una discriminació contra les dones fonamental. La ràdio pública de Catalunya, que també està finançada amb els diners de les dones catalanes, les discrimina i cal que se sàpiga. Cal que les dones i, en particular, les dones periodistes se sumin a la denúncia. Aquesta irregularitat no seria acceptada en qualsevol país que garantís uns mínims drets democràtics. La que s'anomena Ràdio Nacional de Catalunya censura les veus de les dones i això que la cap de programes és una dona! ■

Les creus i el conseller de Cultura

Mentre hi va haver consellera de Cultura, les Creus de Sant Jordi es van concedir de forma paritària. Però, tot ha estat entrar en Mascarell a la Conselleria i s'ha tornat a les pràctiques habituals, a esgrimir aquella excusa rònega de que "no hi ha dones", una justificació que permet practicar la discriminació positiva masculina sense cap rubor i, si no em creuen, aquí van les dades: 63 creus, de les quals 16 han estat concedides a dones. Tot just el 25%. Aquest és el percentatge de mèrit que es mereixen les femines en la construcció d'aquesta societat? ■

A l'ONU, només poden manar ells

Una mica empipanada sí que ho estic amb el Consell de Seguretat de l'Organització de les Nacions Unides. Aquest organisme encarregat de mantenir la pau i la seguretat entre les nacions discrimina, a principis del segle XXI, la dona. Sí, sí, així de clar! És sabut que el Consell de Seguretat de l'ONU és una institució mundial que va néixer l'any 1946 i que pot prendre decisions sobre determinats temes i obligar als membres a complir-les. El fet terrible és que des de la seva creació no s'ha permès que cap dona accedeixi al càrrec de secretària general de l'ONU. El Consell de Seguretat està format per 15 representants de 15 països –5 permanents i 10 temporals– que cada cinc anys elegeixen una persona pel mandat. En aquesta darrera elecció, l'única aspirant ha estat la presidenta de Letònia, Vaira Vike-Freiberga, però els imparcials representants de les quinze nacions membres no l'han votat. No va servir de res la campanya *on line* endegada des del web www.unamujerenlaonu.eu. Llàstima, perquè milers de persones de tot el món desitjaven que una dona fos la nova secretària general de l'ONU. A principis d'octubre es va decidir que el vuitè secretari general de l'ONU sigui el sud-coreà Ban Ki-Moon –actual ministre de Relacions Exteriors de Corea del Sud– qui substituirà Kofi Annan a partir de l'1 de gener de 2007 i fins el 31 de desembre de 2011. Estimat Ban Ki-Moon: benvingut al club discriminador dels secretaris generals de l'ONU! ■

Gata Lina & cia

Gemma

Campiones que obren camí

El 2006 ha estat un any farcit d'èxits dins del marc de l'esport practicat per dones a Catalunya, que s'ha convertit en el bressol de moltes de les campiones d'enguany i en una de les localitats on l'esport femení és més actiu.

Escriure una pàgina dins de la Història no és una tasca fàcil. Fer-ho en alguna disciplina esportiva i sent dona encara ho és menys, precisament pel poc ressò mediàtic de què disposa l'esport femení. Batre un rècord històric implica, necessàriament, un sacrifici, un (sobre)esforç motivat per la il·lusió de superar-se i, per això, una gesta única mereix una atenció única, una consideració que passa per fer-la pública, per comunicar-la. Dins del marc català, i per extensió espanyol, el 2006 ha estat un any molt prolífic per l'esport femení i són moltes les dones i nenes que han passat, això sí, de puntetes, a formar part de la història.

Nedadores per un somni

Sílvia Martínez, Marta Mayol, Mercè Oliveras, Míriam López, Daphne Bots i Anna Pujol només tenen 14 i 15 anys, però s'han convertit en un mite dins del món de l'esport, concretament de la natació. Sota el nom Nedadores per un somni, el passat 5 de setembre, el seu desig es complia: creuar el Canal de la Mànega... nedant! Aquell era l'últim dia, aquella era la data límit que s'havien marcat per aconseguir-ho, ja que totes elles van haver d'esperar una llarga setmana de temporal a la costa del sud d'Anglaterra abans de poder materialitzar la seva il·lusió. Set dies durant els quals, si no hagués fet mal temps, podrien haver provat la seva forma física i tastat les gèlides i ferotges aigües de l'Oceà Atlàntic, però la meteorologia no ho va permetre i s'ho van haver de jugar tot a una sola carta. En un sol intent. A les 9 del matí, les sis nedadores catalanes es van llançar a l'aigua des de la platja de Samphire Hoe, prop de la localitat de Dover. 32 kilòmetres per davant estava la glòria, la costa de Calais, ja a França, el punt més angost del canal, i després de 10 hores i 44 minuts, les "nedadores per un somni" el feien realitat: Anna Pujol, l'última en el relleu va tocar terra. Van aguantar onades de fins a dos metres d'alçada, van nedar a una mitja de quatre kilòmetres per hora, van perdre l'avió que les havia de tornar a casa, a Catalunya, van haver d'afrontar el repte sense la companyia de les seves famílies, però va valer la pena. Són el primer equip espanyol de natació femení de relleus júnior que ha creuat nedant el Canal de la Mànega. "Vem perdre el vol, els nostres pares van marxar, però va ser una aventura emocionant, divertida", afirmava Sílvie Martínez poc després. Qui sí que va ser amb les joves heroïnes en tot moment era Montserrat Tresserras, la primera espanyola en aconseguir creuar el Canal en solitari, l'any 1958, curiosament, també catalana.

I és que, de sempre, la natació ha estat una de les disciplines més practicada per les dones. A principis del segle XX es va començar a superar la convicció victoriana que

l'esport era perillós per a les delicades, fràgils, elegants i depenents fèmies. Les primeres pràctiques esportives de les dones eren amb fins socials, és a dir, per relacionar-se. Fins als anys 60 i 70 del segle XX, quan comencen a sorgir els primers moviments feministes, les dones es limitaven a jugar a esports que permetessin lluir la bellesa del cos femení: el golf, l'esgrima, l'equitació o la natació. Tot en un sentit eminentment estètic.

Les bessones Mireia i Gemma Abant, campiones europees de 'Biketrial'.

L'esport convertit en bellesa

Una de les màximes expressions de l'esport convertit en bellesa és la natació sincronitzada i Gemma Mengual n'és la representant espanyola més guardonada de la història. La seva última proesa ha estat a la Copa del Món, celebrada a Yokohama el passat mes de setembre. La catalana va adjudicar-se la medalla de plata en la prova individual, només per darrera de la russa Natalia Ishchenko, nou anys més jove que ella i que s'ha convertit en la seva gran rival a les

Gemma Mengual, la gran icona de la natació sincronitzada, és la representant espanyola més guardonada de la història.

piscines d'arreu del món. Tot i això, Mengual s'ha consolidat com la gran icona de la natació sincronitzada del país i d'Europa, amb un currículum tant vast com esperançador. És la nedadora espanyola amb més títols de la història i gràcies a les seves fites aquest esport s'ha fet un lloc als mitjans d'arreu del món. Tot i això, Mengual s'ha consolidat com la gran icona de la natació sincronitzada del país i d'Europa, amb un currículum tant vast com esperançador. És la nedadora espanyola amb més títols de la història i gràcies a les seves fites aquest esport s'ha fet un lloc als mitjans de comunicació estatals i locals.

Però la llista de nedadores catalanes que han causat sensació durant aquest any no acaba aquí. Va ser aquest estiu, entre el Mundial masculí de futbol i el Mundial, també masculí, de bàsquet, Mireia Belmonte dipositava el seu granet de sorra a la prometedora muntanya de l'èxit esportiu català, proclamant-se campiona del món júnior dels 400 metres estil a Rio de Janeiro. La seva medalla d'or significava el primer títol mundial d'una espanyola en la seva categoria. Gens malament. De fet, Belmonte és a dia d'avui la gran esperança nacional dins del món de la natació.

Jugar en equip

De mica en mica, la dona s'ha anat fent també un lloc dins dels esports d'equip i les catalanes no han estat pas una excepció. El cas més brillant el trobem en l'hoquei herba, on principis del segle XIX. En aquest cas, al Mundial de Madrid, el combinat espanyol a les ordres de Pablo Usoz va assolir

la quarta plaça, per darrera d'Holanda, Austràlia i Argentina. Les australianes les van deixar fora de les semifinals, les argentines, sense el bronze. Com a contrapartida, la capitana Núria Camon, de Terrassa (Vallès Occidental), va ser coronada amb el títol d'MVP del Mundial, o el que és el

Equip femení d'hoquei herba, quart lloc al Mundial de Madrid.

mateix, la millor jugadora. Tot i que un quart lloc és el millor paper d'Espanya en un Mundial (només havia pogut ser cinquena a Sydney 90 i Berlín 76), Camon afirmava, poc abans de disputar-se el tercer i quart lloc amb la selecció d'Argentina, no conformar-se amb ser quarta. Unes declaracions que denoten la característica que la uneix amb totes les seves companyes: l'ambició. A més del títol de Camon, una altra prova que demostra el gran nivell que hi ha en hoquei herba a Catalunya són les paraules que la terrassenca va dir poc després del Mundial en una entrevista a *El Mundo*, assegurant que li "encantaria jugar un campionat internacional amb la selecció catalana".

Sobre dues rodes

L'esport femení, però, va més enllà. Perquè el risc també està fet per a les dones i sinó que els ho preguntin a dues

Sota el nom *Nedadores per un somni*, el passat 5 de setembre, el seu desig es complia: creuar el Canal de la Mànega

bessones de Sabadell, la Mireia i la Gemma Abant. Només tenen 17 anys i ja són campiones europees de 'Biketrial'. Va ser en un càmping de Sabadell, als 13 anys, quan els va nèixer l'afició a aquest esport. "Hi anàvem cada cap de setmana, des de sempre, i vem veure alguns amics amb les seves bicis de trial, ens va interessar i ens en van comprar una a cadascuna, el mateix dia". El seu pare, Josep Abant, és el seu mentor, ja que fa més de 30 anys que fa trial, així sí, amb la moto. El passat mes de setembre, una d'elles, la Mireia, es proclamava campiona d'Europa a la ciutat alemanya de Colònia. La seva germana, Gemma, va ser quarta (així sí, empatada a punts amb la tercera classificada). Un mes abans, les germanes Abant aconseguen les medalles de plata i bronze al Mundial de Rotoura, a Nova Zelanda. Gràcies a la família Abant, l'Ajuntament de Sabadell s'està volcant amb el 'Biketrial' i ja s'ha previst la construcció d'un circuit complet per la pràctica, competició i l'exhibició d'aquest esport al Parc Catalunya de Sabadell. Tindrà prop de 1.500 metres quadrats i el dissenyarà el mateix Josep Abant.

40 milions de dones futbolistes

Li què passa amb l'esport rei? Fins al 1990 la dona no va trepitjar l'àrea del futbol professional. Aquell any, per fi, la FIFA es va dedicar a celebrar el primer Mundial de futbol femení

té més presència i major qualitat. En l'actualitat més de 40 milions de dones practiquen aquest esport arreu del món i el mateix Joseph Blatter, president de la FIFA fa una projecció de futur: "El futur és femení. Arribarà un moment en què hi haurà tantes dones com homes practicant futbol, oferint espectacle d'igual o més qualitat i bellesa". De moment, el Real Club Esportiu Espanyol femení pot enorgullir-se d'haver trobat el principi d'aquest camí a la darrera edició de la UEFA Women's Cup. El conjunt blanc-i-blau va fer-se amb el passat a la màxima competició europea després d'un doblet històric: Superlliga i Copa de la Reina. Fins llavors, a Espanya només l'Athletic Club de Bilbao havia disputat aquesta Champions femenina, caient a la primera ronda. En canvi, les jugadores de Santi Fernández van anar més lluny. Contra tot pronòstic, ja que de 43 equips eren de les que menys nivell tenien al rànking de la UEFA, van guanyar els tres primers partits de la primera ronda (contra l'Hibernian escocès, el Juvisy francès i el Ki, de les Illes Feroe). Novament, l'esport català reescribia la història. Aquesta vegada, sent el primer equip espanyol de futbol femení que arriba a la segona ronda de la UEFA Women's Cup. La gran estrella de l'equip és Adriana Martin. La catalana va ser la màxima golejadora de la temporada passada.

L'ambició d'anar endavant

Sílvia Martínez, Marta Mayol, Mercè Oliveras, Míriam López, Daphne Bots, Anna Pujol, Gemma Mengual, Mireia Belmonte, Núria Camon i les seves companyes de la selecció d'hoquei herba, les bessones Mireia i Gemma Abant, Adriana Martin i tot el RCE Espanyol femení: totes elles tenen una cosa en comú. Un atribut que va molt més enllà del mer fet de ser dones. Un tret que fins i tot va més lluny que el fet de practicar un esport. Sí, elles són dones. Esportistes. I catalanes. Però el que realment les uneix és una actitud vital, la d'anar endavant: l'ambició. L'esport, una pràctica cultural acceptada arreu del món, s'ha convertit en el millor vehicle d'autoexpressió per a la dona. L'esport li permet explorar les seves qualitats, excercir la seva capacitat de lideratge i viure el món de la competició de tu a tu. Com a protagonistes. ■

Marina Fernández

Desacreditant al baró de Coubertin

Qui li ho hauria dit ara fa 110 anys al baró Pierre de Coubertin, màxim responsable de la creació dels JJ.OO i primer president del Comitè Olímpic, que va arribar a afirmar que "la presència de les dones a l'estadi resulta antiestètica, poc interessant i incorrecta, excepte per a la funció que els correspon: coronar el vencedor amb les garlandes de la victòria".

L'any 1896, el fundador dels Jocs Olímpics donava a entendre que la dona mai no tindria cabuda dins d'un estadi. Amb el pas dels anys, elles soles s'han encarregat de demostrar que el baró anava errat.

LAIA SANZ

Campiona mundial de trial

“He creat entre les nenes molta afició al trial i això és molt positiu”

El món del motor té milers de seguidors i seguidores arreu del país, els quals s'apassionen amb la velocitat, les revolucions del motor, la destresa de la conducció o les noves aportacions tecnològiques. Si ens centrem en el motociclisme i deixem de banda la Fórmula 1 i l'automobilisme en general, és obligat destacar la feina de l'esportista catalana Laia Sanz, campiona mundial de trial per... setena vegada! Té només vint anys i ja és coneguda internacionalment per la seva professionalitat dalt d'una moto de trial amb un palmarès que no té res a envejar al d'altres campions i que la situa a l'altura dels dos grans de la història del trial: Jordi Tarrés i Dougi Lampkin.

Nascuda a Corbera de Llobregat, diu que l'entorn familiar sempre l'ha ajudat a fer-se un forat en el món del trial, que el fet de ser dona no ha impedit dedicar-se a la seva passió: la moto. Està orgullosa del seu treball i també d'obrir camí en un món de benzina tradicionalment masculí. Té un somni: córrer el Dakar.

El passat 1 d'octubre va ser homenatjada públicament a l'ajuntament del seu poble en una festa coorganitzada amb el Motoclub Corbera. Tal i com diu la pancarta situada a l'entrada i sortida del seu poble: Felicitats, Laia!

FOTO ESTHER SANROMA

> Ets campiona mundial de trial per setena vegada. Creus que a nivell públic es reconeix la teva feina?

< Sí, cada any va a més. Estic molt contenta. Quan vaig arribar a l'aeroport el cap de setmana que vaig guanyar el mundial em van venir a rebre uns amics i després l'ajuntament de Corbera de Llobregat va organitzar una recepció i em van passejar pel poble amb un cotxe descapotable. També vull agrair al Motoclub Corbera el seu suport des dels inicis.

> La teva passió pel món del motor, d'on prové?

< L'afició em ve del meu pare, perquè quan era jove li agradava molt el trial i el practicava. Llavors va comprar una moto petita pel meu germà i un dia jo la vaig agafar i fins ara que porto una Montesa de 250cc.

> Llavors, a casa no has patit certa discriminació per ser dona a l'hora de poder dedicar-te al

món del motor?

< El meu pare m'ha tractat com a un més de la família, era igual si era nen o nena, sense fixar-se en el sexe. Crec que ara l'accés femení al trial està canviant, perquè veig que a moltes famílies són les nenes qui volen practicar trial i els seus pares ho accepten sense cap problema, i això és molt important.

> Has provat el motocross, l'enduro, el trial... T'ha condicionat el teu físic a l'hora d'escollir el trial?

< En el món del trial hi ha gent de tot tipus: alta, baixa, més prima... Jo medeixo gairebé 1,80 cm i em va bé tenir les cames llargues, perquè si tinc algun problema a les curses arribo abans al terra. Em cuido una mica, però sense exageracions.

> Ets conscient que tu has obert camí en el món del trial?

< Sí, quan jo vaig començar era l'única nena que sempre anava a totes les curses. I ara, aquí al poble, veus set o vuit nenes que s'interessen per la moto. He creat molta afició entre les nenes i això és molt positiu.

> **Si la gesta de guanyar set vegades el campionat mundial de trial l'hagués realitzat un home, penses que el ressò mediàtic seria el mateix?**

< No, però haig de dir que cada any va a més. Quan vaig guanyar el primer mundial no vaig sortir enlloc, però darrerament em demanen més entrevistes i em segueixen allà on vaig. També sóc conscient de què el trial no té els milers de seguidors que tenen altres esports que quan guanyen sembla que s'acabi el món. Vull reivindicar l'esport femení i penso que des dels mitjans de comunicació s'ha de tenir més en compte els bons resultats assolits per les esportistes. Cal obrir més el ventall esportiu mediàtic, perquè no tot és el futbol i la F1.

> **Com va sorgir la idea de crear la teva pàgina web www.laisanz.com?**

< La idea va sorgir amb un amic i la vam fer ara fa quatre anys, però està millorada des de fa un any. L'objectiu del web és que la gent que em segueix pugui conèixer de primera mà tot el que faig en el món del motor. M'agradaria tenir el web en català i en anglès, ja que ara només tinc la informació en espanyol, però necessito un espònsor, ja que és una mica car mantenir-la en tres idiomes.

> **Quin tipus de suport reus de les administracions?**

< De la Generalitat de Catalunya rebo les beques del pla Arc (beca d'alt nivell) que ofereixen més avantatges a l'hora d'estudiar i compaginar-ho amb l'esport. S'està treballant per a què quan acabem la nostra vida esportiva tinguem facilitats per trobar quelcom en el món laboral. Si faig bons resultats, rebo alguna ajuda econòmica del Consejo Superior de Deportes i de la Federació Espanyola de Motociclisme.

> **I els espònsors, t'ajuden cada vegada més?**

< Els espònsors són més importants que les beques que pugui tenir. Tinc la sort d'estar en el millor equip del món del trial i marques com Repsol, Montesa o Burn ens donen un gran suport econòmic, ja que fer una temporada costa molts diners i viure d'això és difícil si no tens espònsors. S'ha de dir que si fos una pilot italiana o francesa tindria més espònsors. El problema d'aquí és que hi ha molts pilots espanyols bons i el pastís de la publicitat ja està força repartit. Però jo no em puc queixar, estic molt contenta amb els meus patrocinadors.

> **Actualment, compagines esport amb estudis?**

< Ara mateix faig esport al cent per cent. Fa dos anys em vaig treure tres assignatures del batxillerat, però l'any passat no vaig poder obrir ni un llibre. El nostre calendari comença al febrer i finalitza al novembre. Durant aquest

període tenim carreres gairebé cada cap de setmana i només gaudim de dues setmanes de vacances a l'agost. La resta de mesos és quan has d'entrenar més. Llavors, després dels entrenaments no queda esma per obrir els llibres i estudiar. A mi m'agrada estudiar i, en un futur, voldria estudiar Medicina.

> **Quins són els teus propers objectius?**

< Després d'entrenar, començaré a finals de febrer-inicis de març el Campionat d'Espanya i després ja tinc el Mundial. Em sento afortunada, perquè tinc la sort de treballar en una cosa que m'apassiona i no tothom ho pot dir.

> **L'ombra de les lesions és el malson de tot esportista. N'has patit alguna?**

< Sí, aquest any he tingut dues caigudes fortes. Una a principi d'any que em va tocar una costella i vaig estar un mes fotuda i em va trencar el ritme. I després, quan ja estava recuperada de la costella, en una cursa vaig tenir un accident amb un cotxe de cara. Encara estic una mica ressentida i sempre penso que les lesions serien les úniques causes que em farien plegar d'aquest esport.

> **Dins del món del motor, quin ídol et desperta els sentits?**

< El meu ídol és anglès: Dougie Lampkin. És set cops campió del món i va venir després del Jordi Tarrés. Tinc la sort d'estar en el seu mateix equip i és una persona senzilla i molt maca. També admiro molt a Jutta Kleinschmidt, perquè va guanyar el Dakar i a mi m'agradaria força fer-lo amb moto o amb cotxe. Des de ben petita tinc el somni d'anar a fer el Dakar. ■

Esther Molas

FOTO ESTHER SANROMA

Matriarcats

Dones en un món d'homes

Hi va haver un temps en què la societat estava organitzada en grups matriarcals. Els antropòlegs encara avui debaten sobre el tema. En tot cas, després de mil·lennis de domini patriarcal, encara perduren vestigis d'aquell passat. Matriarcats és una exploració personal per algunes d'aquestes comunitats en què les dones manen, organitzen les feines i disposen el compliment de la llei. La seva saviesa és respectada per tots i són admirades per la valentia que mostren a l'hora de prendre decisions. Amb elles els homes se senten segurs i protegits. És com si aquests col·lectius haguessin sobreviscut per passar el relleu a una societat moderna que ha situat de nou la dona en el centre de la vida.

Fotografies i text a càrrec d'Anna Boyé.

L'illa de les dones

Arxipèlag de les Bijagos, Guinea Bissau

A l'illa d'Orango Grande, a l'arxipèlag de les Bijagós, davant la costa de Guinea Bissau, hi ha una terra on les dones tenen tot el poder, on s'organitzen en associacions que gestionen l'economia, el benestar social i la llei. Són elles les qui im-

sen sancions, dirigeixen, aconsellen, distribueixen i se les respecta com a senyores absolutes de la casa i de la terra. Només es recorre als homes per al guaret dels camps, la caça de la mona i la pesca.

La terra de les filles

Llac Lugu, Xina

Hi ha un lloc a la Xina, a la vora del llac Lugu, on les filles són ben rebudes. Un regal que fa la família més gran i poderosa. Entre les províncies de Yunnan i Sichuan viu una petita comunitat, els mosuo, en la qual les dones administren els béns, ordenen la feina i manen. La matriarca distribueix les tasques del grup

segons la intel·ligència, l'habilitat i la força de cadascú. La figura del marit no existeix. Elles s'uneixen per amor amb homes que les visiten de nit. Els pares no tenen cap responsabilitat sobre els fills, que viuran sempre en el clan matern, educats pels seus oncles.

Les poderoses dones de Juchitán, Mèxic

A Juchitán, al sud de Mèxic, a l'istme de Tehuantepec, el comerç i els negocis estan en mans de les dones, índies zapotèques, que controlen la vida econòmica de la ciutat. Posseeixen vestits artesanals costosos i joies d'or que hereten de mares a filles. Són

reconegudes arreu de Mèxic per la seva intel·ligència, valentia, habilitat i audàcia. Aquí els homes en prou feines destaquen. No obstant això, a Juchitán de Zaragoza conviuen sota el mateix sostre un matriarcat i un patriarcat.

Aquestes imatges formen part de l'exposició
Dones en un món d'homes
d'Anna Boyé
Palau Robert de Barcelona fins al 14 de gener

Punts de distribució

Maite Libros

Via Augusta, 64-66
93 218 15 41
Barcelona

Llibreria Cafè Laie

Pau Claris, 85
93 318 17 39
Fax 93 412 02 50
Barcelona
www.laie.es
info@laie.es

Llibreria Pròleg

Dagueria, 13
Telf i fax: 93 319 24 25
Barcelona
www.llibrieriaproleg.com
llibrieriaproleg@llibrieriaproleg.com

Llibreria Collector

Pau Claris, 168
93 215 81 15
Barcelona
www.collector-libreria.com

Llibreria Cap i Cua

Torrent de l'Olla, 99
93 415 60 82
Barcelona

Kioskiero

Facultat de Ciències de la
Comunicació
93 581 20 70
Bellaterra

Llibreria/Papereria Kronos

Rambla, 209
93 726 56 11
Sabadell

Llibreria Paideia

Santiago Russinyol, 40
930674 03 14
Sant Cugat del Vallès

Llibreria La Gralla

Pl. Cabrits 5
Granollers
93 879 49 70

Llibreria El Cau Ple de Lletres

Cremat, 15
Tel i Fax 93 780 39 49
Terrassa

Llibreria Rovafaves

Nou, 9
93 790 55 82
fax 93 790 65 96
Mataró
robafaves@robafaves.com

Llibreria Caselles

Major 46
97 324 23 46
Lleida
caselles@lleida.com

El Drac

Passeig d'en Blay, 61
97 226 10 30
Olot

Llibreria Les Voltes

Pl. Del Vi, 2
97 220 19 69
Girona

Llibreria Sant Jordi

Joaquim Ruiria, 16
97 233 56 59
Blanes

Llibreria La Capona

Gasòmetre, 41
97 724 12 33
Tarragona
lacapona@nil.fut.es

Llibreria Gaudí

De la Galera, 12
97 734 05 30
Reus

Llibreria Viladrich

Despuig, 22
97 744 12 32
97 751 03 01
Tortosa
llibreria@viladrich.com

- Em subscric a la revista *Dones* pels quatre números de l'any per l'import total de 10 €
- M'interessa l'oferta especial dels primers 26 números de la revista *Dones* per un import de 52 € + despeses d'enviament
- Autoritzo a l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya perquè carregui al meu compte o llibreta l'import:

Nom _____
Cognoms _____
Adreça _____
Població _____ Codi postal _____
Telèfon _____
Adreça electrònica _____

Forma de pagament mitjançant rebut domiciliat al meu compte
número _____
del banc o caixa _____

Associació de dones periodistes

Ens podeu tornar aquesta butlleta per correu postal,
per fax al **93 317 83 86** o bé per correu electrònic: **adpc@adpc.cc**

Llibres

Converses amb Hannah Arendt, d'Adelbert Reif

Enguany se celebra el centenari del naixement de la pensadora alemanya Hannah Arendt i per aquest motiu s'han reeditat molts dels llibres que han deixat petjada en la nostra més recent història. Abans de morir a l'any 1975 als Estats Units, Arendt va ser testimoni i víctima dels fets més terribles del segle XX: les dues guerres mundials, l'holocaust, els règims totalitaris, les revolucions fallides, la guerra freda o el postcolonialisme. Per això, els seus escrits proporcionen les ulleres i els conceptes necessaris per examinar i comprendre un segle que ha combinat el progrés i la grandesa de la humanitat amb tots els seus defectes. En aquesta obra que destaquem, podem observar com Arendt no va voler convertir-se en una filòsofa professional en el sentit de crear un pensament contemplatiu desconectat dels esdeveniments històrics i de la vida diària de les persones.

Converses amb Hannah Arendt, d'Adelbert Reif, Lleonard Muntaner Editor, Mallorca, 2006.

Locura letal, de Polina Dashkova

Una periodista d'èxit, obsessionada per fer compatible el treball amb la seva condició de mare, investiga una sèrie de morts de noies que van succeir 14 anys enrere en un perdut poble de Sibèria. La trama d'aquells assassinats acaben relacionats amb un suïcidi del germà de la protagonista.

Locura letal, de Polina Dashkova, Editorial Editorial Styria, 20 euros.

Llibres

Amazonas con pincel, de Victòria Combalia

El treball de les pintores silenciades del segle XVI fins a l'actualitat és rescatat de l'oblit mitjançant la narració de Victòria Combalia, professora d'Art Contemporani a la Universitat de Barcelona i assessora artística de la Comunitat de Madrid, en el llibre Amazonas con pincel. Un recorregut fascinant per les vides en molts casos novel·lesques, apassionades i apassionants d'unes dones que com a artistes van ser massa sovint marginades, menyspreades o oblidades, i que Combalia recorda les aptituds de, per exemple, la combativa Artemisa Gentileschi, la pintora de natures mortes Rachel Ruysch, l'oblidada Maruja Mallo, les pràctiques cubistes de Maria Blanchard o l'existència esquinqada de Frida Kahlo.

Una bona obra sobre la creativitat de les dones, que s'aplega en 352 pàgines.

Amazonas con pincel, de Victòria Combalia, Editorial Destino, Col·lecció: Imago Mundi, Barcelona, 2006, 33 euros.

Madres solas. Una decisión voluntaria, de Pilar Cernuda

L'experiència de la periodista Pilar Cernuda de ser mare soltera d'una filla adoptada és el fil conductor del relat que analitza amb força tendresa la independència i la llibertat que proporciona l'elecció d'un tipus de vida diferent al tradicional. Per escriure el llibre, l'autora ha parlat amb mares solteres, psicòlogues, ginecòlegs o psiquiatres. A través del repàs de la seva pròpia experiència i de l'anàlisi d'aquestes entrevistes, Pilar Cernuda arriba a la conclusió que ser mare en solitud és una bona opció per a les dones que són molt independents i que, probablement, se sentirien infelices si haguessin de renunciar a aquesta independència.

El llibre inclou un emocionant pròleg d'Amalia Gómez que serà de força utilitat per a les dones que ja són mares solteres i per a les dones que desitgen donar i rebre l'amor d'una criatura.

Madres solas. Una decisión voluntaria, de Pilar Cernuda, Editorial Esfera de los libros, Madrid, 2006, 16 euros.

Exposicions

Cyberfem. Feminismes a l'escenari electrònic, a l'Espai d'Art Contemporani de Castelló

La realitat s'ha encarregat de desmentir la pressumpta tecnofòbia de les dones. Les artistes feministes, sense cap dogmatisme, s'han apropiat dels llenguatges de la tecnologia i els utilitzen amb esperit provocador, transgressiu i irònic, com demostren les obres reunides per Ana Martínez-Collado en l'exposició Cyberfem. Hi trobem instal·lacions interactives i multimèdia, obres de net.art i mediaperformances, que s'enfronten amb els nous significats que el ciberespai atorga als conceptes d'identitat, gènere, sexualitat i relacions interpersonals. També fan visible la violència contra les dones i altres fenòmens que afecten la cultura digital.

Exposició: Cyberfem. Feminismes a l'escenari electrònic
Lloc: Espai d'Art Contemporani de Castelló
Durada: fins el 21 de gener de 2007
Més informació: www.cyberfem.net

Annie Leibovitz: vida d'una fotògrafa, 1990-2005, al museu de Brooklyn

Si viatges cap als Estats Units, no deixis de visitar la magnífica exposició dedicada a una de les millors fotògrafes dels nostres dies: Annie Leibovitz. El Museu de Brooklyn reuneix fins a finals de gener una retrospectiva de 200 fotografies de la polèmica artista, reina del retrat de la gent famosa. La fotògrafa preferida de Demi Moore, Hillary Clinton, Donald Trump o Tony Curtis ha participat en la selecció de les fotografies com una forma de catarsis després de la mort de la seva companya, Susan Sontag.

Exposició: Annie Leibovitz: vida d'una fotògrafa, 1990-2005

Lloc: Museu de Brooklyn, 200 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y.

Durada: fins a finals de gener de 2007

Més informació:

www.brooklynmuseum.org

Música

Viviane N'dour

Si vols escoltar la nova icona musical del Senegal, tens una cita amb **Viviane N'dour** el 2 de desembre a la Sala la Mirona, de Girona, dins del Festival de tardor Temporada Alta de Catalunya. La seva veu sensual i la barreja única del mbalax i altres estils tradicionals amb el rap i soul l'han convertit en una nova cantant a imitar per a les generacions joves del país. Amb experiències a la banda de Youssou N'dour, va publicar el seu primer àlbum, Entre nous, l'any 1999, i durant el 2001 formà el seu grup, Le Jolof Band, una jove i sòlida formació que l'acompanya en les seves gires arreu del món, i que l'han convertit en la nova reina del mbalax al Senegal i Gàmbia.

Data: 2 de desembre de 2006
Lloc: Sala la Mirona de Girona
Més informació: www.temperada-alta.net

Sis veus de dona

Del **14 de febrer al 30 de maig**, podrem gaudir al Teatre Nacional de Catalunya de sis excel·lents veus femenines del nostre país. Aquests espectacles musicals s'emmarquen dins del cicle "**La cançó a escena**" que cada any organitza el TNC des de la temporada 2002/2003, a Barcelona. Ja pots agafar l'agenda i anotar els següents concerts:

Dolo Beltrán
14/02/2007

Carme Canela
23/05/2007

Ester Formosa
21/03/2007

Mariona Sagarra
11/04/2007

Lídia Pujol
30/05/2007

Mayte Martín
28/02/2007

Lloc: Teatre Nacional de Catalunya, Plaça de les Arts, 1, Barcelona

Més informació: www.tnc.es

La visió de gènere, l'assignatura pendent en les ONG

Per **Cristina Coletas**

Un programa que aposta per la igualtat vol aconseguir un major equilibri en l'estructura interna de les organitzacions pel desenvolupament

Al llarg dels anys, una de les principals missions de les ONG ha estat difondre la perspectiva de gènere arreu del món i lluitar per la vida digna de les persones del sud. Però, com es pot lluitar per la vida digna de les persones si els seus principals defensors són els primers que vulnereu aquest dret? Com diu Natàlia Navarro, experta en temes de gènere, "organitzacions desequilibrades quan al gènere produeixen impactes també desequilibrats".

Davant la situació de desequilibri intern de les ONG, des de la Comissió de Gènere de la Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament (FCONGD) sorgeix la idea de crear un programa per sensibilitzar al personal tècnic i polític de les entitats de la necessitat d'igualtat. Així doncs, el 2005, les tècniques de la Comissió de Gènere, Clara Bastardes i Laia Franco inicien l'estudi diagnòstic: La perspectiva de gènere en el treball de les ONGD catalanes on posen de manifest totes les desigualtats entre dones i homes que es viuen a l'organització com a resultat d'una societat dissenyada i feta per homes. Tot i que la sensibilitat és cada cop més creixent en aquests aspectes les condicions laborals de les dones continuen sent precàries i es troben a l'ordre del dia.

La perspectiva de gènere que planteja la FCONGD proposa una modificació, política, teòrica i tècnica, de les estructures de desi-

Les primeres passes d'un llarg camí

Ajuda en Acció és una Organització No Governamental de Desenvolupament (ONGD) independent i confessional que neix a Espanya com organització de cooperació l'any 1981. La seva missió és millorar les condicions de vida dels nens i nenes, les seves famílies i les comunitats en països i regions pobres d'Amèrica, Àsia i Àfrica a través de projectes autosostenibles de desenvolupament integral i activitats de sensibilització, amb la finalitat de propiciar canvis estructurals que contribueixin a l'eradicació de la pobresa.

Aquesta ONGD creu en la igualtat real entre dones i homes, tant a dins com a fora de l'organització, per aquest motiu té una política d'igualtat de gènere en la seva estratègia institucional i treballa en el desenvolupament de noves formes de convivència interpersonal, familiar i comunitària que ofereixin la possibilitat de la plena realització i de dignitat entre els homes i les dones. "S'estan donant passos molt importants, però, el repte més difícil és el de donar cos i forma a la política, i per això calen recursos i persones amb capacitat de liderar un procés de canvi", afirma la responsable de sensibilització de la Delegació de Catalunya i Balears, Montse Ortiz i Moran.

Ajuda en Acció és una de les 48 ONGD que han participat en els

gualtat de gènere en l'estructura interna de les ONGD que pertanyen a la Federació. L'estudi és el reflex de la discriminació i la precarietat laboral que pateixen les dones en situacions quotidianes dins de la pròpia organització, i de la manca, tant interna com externa, de visió de gènere.

El programa té una durada de dos anys i en ell hi han participat 48 entitats (d'un total de 83 ONGDs federades), de les quals, 23 ja han passat a la segona fase. Aquesta segona fase del programa es compon d'un procés de formació, implementació i seguiment de les eines per incorporar la perspectiva de gènere dins la cultura organitzativa de les entitats federades. És el retorn i l'avaluació de resultats i consisteix en realitzar tallers i debats on les diferents ONG puguin discutir sobre com han d'incorporar la perspectiva de gènere a la seva entitat.

tallers i en el pla de formació per incloure la perspectiva de gènere a les ONGD catalanes que està realitzant la FCONGD. Tot i que encara és aviat per fer una valoració dels resultats del pla, des d'Ajuda en Acció es manté una visió molt positiva i necessària d'aquesta iniciativa i es creu que amb el temps aquesta equitat s'anirà imposant a totes les organitzacions. Ortiz comenta "El procés d'incorporar la perspectiva de gènere a l'interior d'una organització i assolir una equitat real és molt lent; el que està clar és que cada ONGD necessitarà el seu temps i hi haurà ritmes diferents en aquest procés".

Per la seva banda, en els darrers anys, Ajuda en Acció ha centrat el seu treball en la promoció de vincles solidaris entre organitzacions de dones del nord i del sud, contribuint d'aquesta manera a l'empoderament de les mateixes. Seguint aquestes línies d'acció, des de principis d'any, la delegació de Catalunya, amb el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al

Desenvolupament, ha fomentat l'intercanvi d'experiències entre dones i associacions de dones i la reflexió conjunta sobre les causes que originen les desigualtats de gènere. L'últim projecte que hi ha en marxa és la propera jornada *Iniciatives per a la igualtat en el nord i el sud Representants de dones de Catalunya i d'Equador convoquen als poders públics i les ONGD per dialogar i intercanviar impressions i propostes per a promoure la igualtat de gènere*. Montse Ortiz apunta: "Comptarem amb les veus de dones del sud que ens explicaran les seves experiències; escoltarem les propostes i iniciatives que impulsen tant les associacions de dones de Catalunya com les ONGD i veurem també que el treball s'està realitzant des dels poders públics per assolir una major igualtat entre dones i homes".

Amnistia Internacional actua a favor del canvi

Aquesta ONG, coneguda pel seu treball de protegir els drets humans en tot el món, reconeix la necessitat d'establir la perspectiva de gènere com a part essencial de la seva missió i vetlla per assegurar que la igualtat i l'equitat de gènere siguin els valors centrals dins de la cultura organitzativa. En aquest sentit, l'objectiu és aconseguir que les relacions laborals o la presa de decisions, entre d'altres, assegurin una igualtat de tracte i d'oportunitats entre homes i dones.

Amb aquesta finalitat, la Direcció d'Amnistia Internacional va impulsar, ara fa un any, la creació d'un grup de treball format per voluntaris i personal contractat per elaborar propostes i desenvolupar accions destinades a incorporar la perspectiva de gènere en tot allò que fan. Els resultats que s'obtinguin d'aquesta autoavaluació seran la base per crear un futur Pla d'Acció de Gènere amb la idea d'incorporar-lo als plans estratè-

gics i operatius de l'organització.

imprescindible que hi hagi un compromís polític i institucional i sobretot disposar de temps, recursos econòmics i d'una redefinició de les polítiques de recursos humans. En aquest punt aconseguir la igualtat i l'equitat de la societat en general és una feina de tots i totes.

Intermón Oxfam

Intermón Oxfam va néixer l'any 1956 com a *Secretariado de Misiones y Desarrollo*, en el marc de la *Compañía de Jesús* per donar suport als missioners destinats a Bolívia, Paraguai i l'Índia. Des d'aleshores ha evolucionat fins a convertir-se en una organització laica amb presència en més de 50 països.

Durant cinquanta anys Intermón Oxfam ha tingut l'oportunitat de millorar la qualitat de vida de milions de persones i de treballar al seu costat per defensar els seus drets. Després de cinc dècades, el compromís i els objectius d'aquesta ONG continuen sent els mateixos: combatre la pobresa i les injustícies al món i generar canvis justos que garanteixin el dret de totes les persones a una vida digna.

Des de 1997 forma part d'Oxfam Internacional, una aliança d'organitzacions que comparteixen valors i objectius. Les 13 organitzacions que formen actualment Oxfam Internacional comparteixen també el convenciment que s'ha de fomentar arreu una cultura de la solidaritat i de la igualtat de gènere.

Des d'Intermón Oxfam es fa palesa la necessitat de trencar amb els estereotips marcats per la societat i que tradicionalment han afavorit l'accés dels homes als càrrecs de més responsabilitat en la majoria de sectors. D'altra banda es vol deixar constància que aquesta situació no es dona en la seva organització que compta amb un Consell de Direcció format per homes i dones en càrrec d'igualtat. "Crec que som un bon

gics i operatius de l'organització.

Des de la direcció d'Amnistia Internacional s'assegura que per difondre aquesta visió femenina primer cal assolir-la internament des de l'ong i, sobretot, garantir que la lluita pels drets humans inclou les preocupacions de les dones i està sensibilitzada amb elles. "Per transmetre aquests canvis, primer, hem d'estar disposats a canviar nosaltres mateixos. Cal assegurar que els valors que propugnem externament siguin els mateixos que respectem dins de la nostra cultura organitzativa", comenta Ana Rebollar, directora adjunta d'Amnistia Internacional.

Una feina de tots i totes

Aquestes iniciatives representen el principi d'un llarg procés per deconstruir un món androcèntric i adaptar-lo als drets i necessitats de les dones. No podem oblidar que per desenvolupar una bona perspectiva de gènere i generar aquests canvis és

exemple que demostra que una dona també pot dirigir un ONG gran i amb projecció internacional" declara la Directora General d'Intermón Oxfam, Ariane Arpa.

Arpa també afirma que per evitar discriminacions compten amb unes polítiques de contractació i selecció rigoroses que no fan diferència entre homes i dones a l'hora d'escollir un candidat o candidata per un lloc de treball, ja sigui de responsabilitat o no. "A la nostra organització hi ha paritat, el Consell de Direcció està format per tres homes i tres dones, directors i directores dels diferents departaments".

Actualment moltes dones prenen la iniciativa i lluiten pels seus drets i els de les seves famílies. Elles són, en la majoria dels casos, les principals impulsores i gestores dels projectes de cooperació i ajuda humanitària. Arpa afirma "el camí a fer és dur i llarg però com diu la dita castellana "el movimiento se demuestra andando." ■

Hannah Arendt, el noble orgull de pensar

Per **Maria Dolors Viñas**

Commemorem cent anys del naixement de la pensadora alemanya, d'origen jueu, Hannah Arendt. Nascuda a Hannover l'any 1906, va estudiar filosofia i teologia a les universitats alemanyes més importants i amb els professors més prestigiosos de l'època com Heidegger, Jaspers o Rudolf Bultmann.

A l'any 1933, desconcertada per la persecució antisemita i per l'adhesió del seu mestre i amic, Heidegger, al nacionalsocialisme, es va traslladar a viure a París, on va formar part dels moviments de denúncia de la discriminació del poble jueu. Per aquest motiu va ser retinguda, però, afortunadament, de manera impensada, va poder fugir i emigrar a Estats Units. Va ser professora de Filosofia de la Política a diverses universitats americanes, corresponent del *The New Yorker*, i alhora, treballadora infatigable, investiga i escriu innombrables articles. És autora d'obres fonamentals per comprendre els esdeveniments del món contemporani com *La condició Humana*, *Els orígens del Totalitarisme*, *Hombres en tiempo de obscuridad* o *Què és la política?* Va morir a Nova York l'any 1975.

I després de la breu semblança de l'autora, la meua experiència. Em vaig introduir al pensament d'aquesta rellevant filòsofa al Màster d'Estudis de les Dones, impartit per Duoda durant el curs 1997-1998, amb el magnífic suport de la professora Fina Birulés, tenaç i perseverant estudiant de les tesis *Arendtianas*. Des d'aleshores, no paro d'aprendre d'elles i sobretot no paro de sorprendre'm, d'incomodar-me i d'inquietar-me... senzillament, perquè la seva obra interpel·la a cada pas, a cada afirmació, a cada suggeriment; gairebé tot allò que diu, es transportable, útil per esbrinar molts dels actes que passen al nostre entorn. Per això, he seguit els comentaris i, sobretot, els impactes que la divulgació de la seva obra està promovent en el món acadèmic i intel·lectual.

Els mitjans de comunicació catalans, amb motiu del centenari del seu naixement, li han dedicat una gran atenció. A TV3, li van destinar un *Milenium* i al suplement Cultures de *La Vanguardia* i al *Presència* d'aquest dies hem pogut llegir esplèndids reportatges.

Hannah Arendt, la filòsofa que no volia ser nomenada filòsofa, ni feminista, ni de dretes ni d'esquerres... es definia tant sols com una teòrica del pensament. Pensament i teories que va emprar per descriure, a partir de les pròpies experiències, "l'aparició del mal absolut en la història". Deia que el totalitarisme i el nacionalsocialisme, han demostrat que, en certes ocasions, les persones no són res, només agents passius de les circumstàncies, disposades a qualsevol actuació, sense que cap valor o cap principi orienti el seu comportament... quants totalitarismes campen, actualment, pel món produint efectes i sofriments devastadors en la humanitat, encara ara mateix?

Conservo els apunts de classe subratllats: "El pensament com el vent, no es veu però es manifesta... El vent és causa del desordre a la ciutat, perquè quan s'aixeca, arrasa tots els símbols establerts. El vent del pensament, a vegades es gira en contra de la solidesa dels sabers i pensaments que fan entenedor el món i, aleshores, cal repensar i entendre el món per actuar. Només som lliures quan actuem". Hi ha encara una altra afirmació que llavors vaig subratllar "comprendre, és reconciliar-nos amb el món".

Doncs, crec que d'això es tracta. ■

En homenatge a la periodista

Anna Politkóvskaya

Perseguir la veritat

La periodista Anna Politkóvskaya, defensora del poble rus i la mirada més crítica de la Rússia de Putin va ser assassinada per uns sicaris el passat 7 d'octubre.

El sistema democràtic no és un sistema perfecte, però respectuosament aplicat constitueix el model més equànim i participatiu que l'ésser humà ha dissenyat. Però la democràcia no sempre s'aplica amb criteri honest. Es perverteix el sentit a través de múltiples interessos. Anna Politkóvskaya, amb les seves armes periodístiques, documentant-se, recaptant informació i denunciant injustícies intentava explicar fets i donar a conèixer testimonis de víctimes innocents.

Al març de 2005, va recollir en el nostre país el premi de periodisme Manuel Vázquez Montalbán i en una entrevista a TVE va desvetllar, llavors, les argücies del poder rus per acabar amb ella, —com la van enverinar i qui ho va fer—. En aquella entrevista va deixar clar la difícil situació del poble de Txetxènia amb els seus terroristes desenferats i incults, i el desinterès del president Putin al que va denominar “Zar”, incapaç de resoldre el conflicte. Politkóvskaya investigava les tortures a les presons de Kadírov, la matança de l'escola de Beslán i la impossible captura dels assassins als quals havien ajudat

a escapar així com la corrupció de certs militars. En el moment del seu assassinat, escrivia un article sobre tortures a Txetxènia.

Per a la periodista desvetllar i explicar la veritat era com obrir una finestra d'aire fresc i respirar profundament, però a ella li han tancat totes les finestres de cop, a traïció, covardament. Mentre el poble rus dipositava flors en el seu fèretre, Vladímir Putin va viatjar a Dresden per participar, junt amb Angela Merkel, en un fòrum germano-rus on va ser rebut sota les veus “d'assassí!, assassí!” Enmig d'aquest clima va fer les següents declaracions: “És una atrocitat repugnant. No només han matat a una periodista, sinó a una dona i a una mare. Qui hagi comès el crim, ha de ser capturat i castigat”. Va afegir que “l'assassinat d'una persona així perjudica molt més a aquells als quals ella criticava que les seves pròpies reivindicacions”

El seminari “Dona i Política” de la Fundació Campalans es pronuncia davant aquests fets demanant als fiscals i jutges nacionals i internacionals que actuïn segons jurisprudència, perseguint la veritat per exemplificar la justícia. Una altra forma de fer política és possible! ■

Grup Dona i Política
Fundació Rafael Campalans

Continua la lluita a Mèxic per la justícia i contra els feminicidis

Fa més d'una dècada que es van donar a conèixer les primeres desaparicions i morts de dones i nenes a Ciudad Juárez, la ciutat més poblada de l'estat de Chihuahua, fronterera amb els Estats Units. Moltes de les dones desaparegudes o assassinades són treballadores de la maquila, cambres, estudiants...

L'any 2003, Amnistia Internacional va publicar l'informe *Morts Intolerables: deu anys de desaparicions i assassinats de dones a Ciudad Juárez i Chihuahua*, en el qual s'afirma que 370 dones havien estat assassinades.

Un examen tècnic-jurídic de les proves contingudes en els expedients de les investigacions fetes des de 1993 per la Procuraduría General de Justicia de l'Estat de Chihuahua va determinar que 177 funcionaris eren possiblement culpables de negligència o omissió en les investigacions. Malgrat això cap ha estat citat a declarar, ja que s'han aplicat a favor seu les normes sobre prescripció dels delictes.

El mes de febrer d'enguany, Amnistia Internacional ha continuat denunciant que, malgrat els avenços, persisteixen motius de preocupació pel que fa a la metodologia i les conclusions de la Fiscalia especial.

La campanya que els familiars de les víctimes vénen fent perquè es faci justícia i no hi hagi més morts ni desaparicions, és decisiva. ■

Més informació:

www.amnistiainternacional.org

www.es.amnesty.org

Fins el primer de desembre es pot visitar l'exposició:

Feminicidi i maquila a Ciudad Juárez

Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison

Anna Muñoz i Dídac Boza

Ramon Pellicer

Sara Masó

14a edició dels premis Lliri, Card i Rosa del Desert

Tres lliris, dos cards i una rosa. Unes 300 persones van assistir a l'acte celebrat el 17 d'octubre al pati de la casa Elizalde de Barcelona. Entre les novetats, és la primera vegada que es premia un diari digital. Com a tendència, es repeteix la presència de la publicitat en els premis. I la Rosa del Desert va ser per a Sara Masó, periodista en actiu i presència habitual a les convocatòries de l'Associació de Dones Periodistes. Com a anècdota, els cards es van fer notar per la seva absència a l'hora de recollir els premis.

dibles. Per fer-ho visible va citar els noms d'unes quantes sòcies.

Ramon Pellicer va obtenir un lliri pel protagonisme de les dones al programa *Entre línies*, que dirigeix. Els reportatges "Dones àrbitres", "Casades amb el camió" o "Dones gitanes" en serien exemples.

Un altre lliri va ser per a la revista *YO DONA*, que es distribueix els dissabtes amb el diari *El Mundo*, i que destaca la trajectòria professional de les dones, a banda de les seccions més habituals.

LaMalla.net va obtenir també un lliri per la seva secció Dona, on destaquen el paper i les accions del col·lectiu femení. És la primera vegada que es premia un diari digital.

Cap card present

L'escassa presència de dones al programa *Àgora*, de TV3, que dirigeix Ramon Rovira, va ser la causa que fos premiat amb un card. I un altre Card va anar a Corporación Dermoestética, pels anuncis d'estratègia sexista, on tot l'èxit de les dones sembla dependre de la seva identificació a un patró estètic. Aquest premi es atorga conjuntament amb l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació. Els premiats van amagar el cap sota l'ala i no es van presentar a recollir els cards.

La Rosa Sara

Sara Masó va començar a exercir de periodista al *Diari Femenino*, mentre publicava llibres a l'editorial Bruguera. Després ha treballat a l'Ajuntament de Barcelona i ha col·laborat a *Capçalera*. Ara mateix està ficada de ple en la biografia del seu avi. La Rosa del Desert és un reconeixement a la seva trajectòria de periodista i escriptora.

Irene Mir va presentar l'acte i hi van assistir unes quantes dones amb representació política, que fan costat a l'Associació de Dones Periodistes, des de la Generalitat, l'Ajuntament de Barcelona o el partits: Assumpta Escarp, Pilar Vallugera, Maria Luisa de la Puente, Mercè Claramunt i Sara Berbel, que presideix l'Institut Català de les Dones, i que va cloure l'acte tot fent un reconeixement de la tasca de l'Associació. ■

Autoritats i persones guardonades

Montserrat Puig, presidenta de l'Associació de Dones Periodistes, va dir que els premis són el resultat del treball de tot l'any i va desvetllar les raons de cadascun dels premis de 2006, és a dir, els mèrits, en positiu i en negatiu. Puig va remarcar que hauria d'arribar el dia que no fos necessari atorgar ni cards, ni lliris, però, mentrestant...

Carme Freixa va fer el pregó d'aquesta 14a edició dels premis que atorga cada any l'Associació de Dones Periodistes. Freixa va començar explicant que hi ha dones extraordinàries, heroiques, com ara l'Anna Murià o l'Anna Politkóvskaya, però també hi ha milers de dones anònimes que fan funcionar el món de cada dia i que són imprescindibles.

Web per les empresàries

www.donesempresaries.cat

Aquest web és el primer portal públic per a les empresàries catalanes que des del mes d'octubre és a l'abast de les internatutes. L'Institut Català de les Dones ha creat aquesta plataforma que va més enllà de la informació sobre temes d'actualitat, subvencions i lleis, i té com a objectiu que les dones treballin en xarxa.

La pàgina principal d'aquest portal consta de la secció de novetats referents al món empresarial i femení, i destaca també la secció de continguts amb informacions sobre les xarxes d'associacions de dones, xarxa d'empreses, plans d'igualtat o subvencions i ajuts per tirar endavant determinats projectes. Connecta-t'hi!

Les Jornades Solidàries de Sitges es dediquen enguany a la Dona

Les setenes Jornades solidàries a Sitges porten per títol "La dona, motor de futur" i pretenen obrir un espai de reflexió i sensibilització sobre la igualtat i l'autonomia de les dones. Del 7 d'octubre al 25 de novembre, les Jornades són una de les activitats més notables de la Plataforma Ciutadana Sitges Solidari, que rep el suport de l'Ajuntament de Sitges i la Diputació de Barcelona.

Durant quatre dissabtes, la Dona és protagonista de la 6a Fira d'Entitats Solidàries de Sitges, de la taula rodona La dona com a agent de pau, de la conferència sobre microcrèdits femenins i del video-fòrum que clou les jornades. Destaca especialment la taula de debat sobre el paper de les dones en conflictes armats, amb la presència d'Èlia Susana, de la Comissió de Dones de Justícia i Pau; de Martha Elena Giraldo, delegada de la Ruta Pacífica de Mujeres de Colòmbia; i Fabrizio Dogliotti, de l'Associació d'Estudis i Recerques Línea, que presentarà una petita exposició sobre les palestines i les israelianes al Pròxim Orient.

Corrent també es derrota al càncer de mama

www.cursadelesdones.com

El passat 29 d'octubre es va celebrar a Barcelona la II Cursa de les Dones, dedicada a recollir fons per a la lluita contra el càncer de mama. En aquesta segona edició de la cursa hi ha participat 4.200 atletes, mil més que l'any passat. El recorregut, de 5 km, s'havia de realitzar en un temps màxim de 75 minuts. Destacats carrers de la ciutat com la Ronda Sant Pere o les Rambles, i les places Urquinaona, Catalunya i Colon van ser alguns dels escenaris d'aquesta prova atlètica. Organitzades en 22 categories individuals i 12 per equips, les participants podien optar a nombrosos premis en metàl·lic, en material esportiu i en trofeus. A més, en arribar a la meta, totes les inscrites rebien una bossa de regals i podien gaudir gratuïtament d'un gran festival de fitness urbà. El preu de la inscripció

eren 5 euros, dels quals un es destinava a l'Associació Espanyola Contra el Càncer (AECC).

La vencedora de la categoria absoluta ha estat Sara Valderas, de Valladolid, amb un temps de 16 minuts 50 segons. La seguien de molt a prop l'atleta gallega María Abel, amb 4 segons de diferència, i la badalonina Miriam Ortiz, amb 7 segons més que la guanyadora. Cal destacar l'encert de l'organització en el disseny de les categories. En les individuals, destaquen dues seccions per a Cegues i una per a Discapacitades amb Cadira de Rodes; i en les d'equips, és remarcable la sensibilitat cap als diversos models de família: germanes, mare i filla/es, parelles de fet, sogres i joves, cunyades...

Iolanda Gil, de Sabadell, i corrent amb cadira de rodes, va ser la primera en creuar la línia de meta.

Joan Corbella és un psiquiatra conegut per les seves aparicions televisives. Cada setmana apareix en un programa de la televisió de les Illes Balears, IB3. La seva dona viu allà. És l'escriptora Maria de la Pau Janer, que està embarassada d'una nena que no trigarà molt a néixer. És un home molt treballador, apassionat per la seva feina i il·lusionat pel fet que està a punt de ser pare. Això segur que li portarà més feines de casa! Però, sembla que ho farà amb molt de gust.

Joan Corbella:

“El microones és el millor invent!”

Per Aurora Antón

Marques de la infància

“He tingut una infància molt peculiar. Als 10 anys vaig anar a viure amb els meus avis, a Barcelona. I és clar, em van mirar molt. L'àvia Pilar em tractava com un rei. Recordo els seus meravellosos entrepans! Mai em deia de fer res, a casa. I el meu avi era molt masculista. Vaig sentir molts «Pilar, fes allò o allò altre»”.

Adolescència, a prova

“De sobte, als 18 anys, em vaig trobar emancipat tot sol a Barcelona. Resulta que els meus avis se'n van anar al poble amb la meua mare i em van deixar sol al seu pis. Llavors sí que vaig topar amb la realitat. Em vaig haver d'espavilar ben ràpid. Sort que tenia els tiets a prop! Però es podria dir que pràcticament jo ho feia tot, a casa. Això sí, d'una manera molt hippie i a precari: sense massa ordre ni massa convencionalismes. Dinava a l'hospital, mentre estudiava Medicina. I també anava molt sovint a sopar a casa dels amics. Però vaig aprendre a fer-me des de sopa fins a pasta o risotto!”

Electrodomèstics imprescindibles

“Els invents més importants són la nevera i el microones! La veritat és que faciliten molt la feina de cuinar...”

Tasques bàsiques

“El que més faig és anar a comprar al supermercat. De la meua roba, sempre me n'encarrego jo. I quan estic sol, cuino per a mi. Prefereixo això a anar-me'n a dinar sol al restaurant. No m'agrada gens fer el llit. Crec que de ni de solter, mai el feia”.

Com a pare...

“Cada edat dels fills condiciona un estil de vida. Quan eren petits, hi vaig estar més. Els posava els bolquers i els donava el biberó. No em vaig voler perdre aquells moments, tot i que sempre he anat de bòlid i gran part de la càrrega domèstica la va portar ella. Jo anava molt a les reunions d'escola. Fins i tot em van fer president de l'Associació de Pares!”

L'ordre

“La Maria de la Pau és extremadament ordenada, sobretot a casa seva. I jo no empenyo massa, tot i que sigui bas-

tant desordenat. L'ordre està al meu servei, jo no estic mai al servei de l'ordre. Afortunadament, sempre hem pogut disposar de persones que ens ajuden a casa”.

Millor no fer 'bricolage'!

“Només m'espavilo per a emergències de casa. Però acostumo a fer-ho malament. Sóc poc manetes, però molt atrevit. I aquest és el problema. No és gens aconsellable que jo arregli res. Penjo quadres i cortines. Però ho faig malament!”

Qüestionari domèstic

Només cuina quan...

Quan cal.

Li costa planxar?

Mai ho he fet.

La pols es treu amb...

Un “plumero” especial que serveix per això.

Hi ha un que fa que la pols es quedi enganxada i que no sé com es diu.

Quan costa una barra de pa?

Menjo poc pa. A Barcelona, no ho sé. A Mallorca, 80 cèntims.

Mercat o Supermercat?

Al 50%. Aquí vaig més a supermercats. A Palma, vaig al mercat de l'Oliver, que és molt còmode. Té pàr- quing i tot!

Qui posa ordre a casa?

La Maria de la Pau.

Els nens fan més cas a...

Tenen molt bons exemples de la seva mare. A mi, entre d'altres coses, m'han fet cas des del punt de vista professional.

Recicla?

A Mallorca més que aquí, per un tema de comoditat. Allà els contenidors estan més a prop.

En què intenta estalviar?

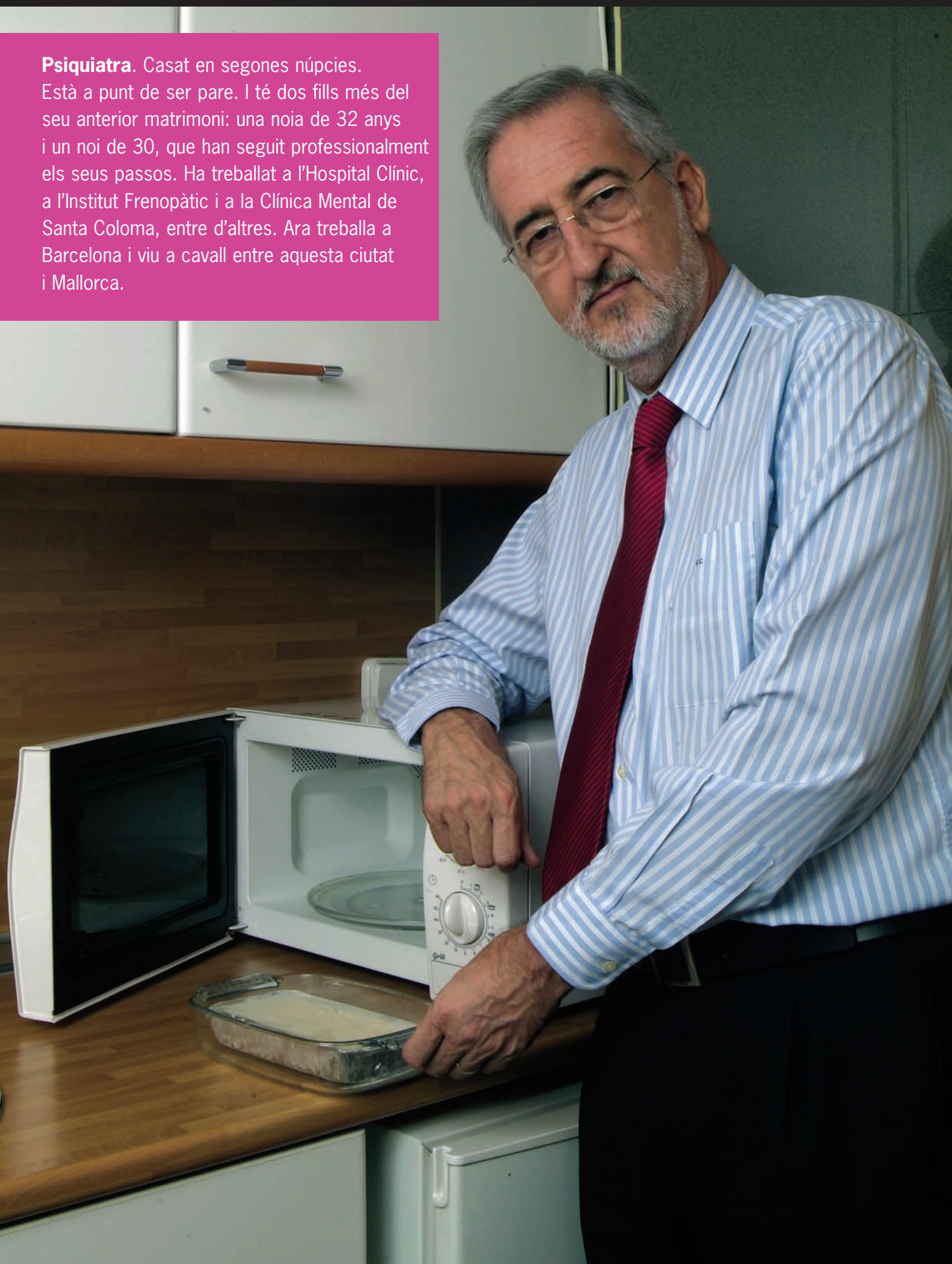
No tinc una actitud malbaratadora, perquè sóc poc capritxós.

En què gasta més?

A part dels viatges en avió, en llibres.

Psiquiatra. Casat en segones núpcies.

Està a punt de ser pare. I té dos fills més del seu anterior matrimoni: una noia de 32 anys i un noi de 30, que han seguit professionalment els seus passos. Ha treballat a l'Hospital Clínic, a l'Institut Frenopàtic i a la Clínica Mental de Santa Coloma, entre d'altres. Ara treballa a Barcelona i viu a cavall entre aquesta ciutat i Mallorca.

Solucions per a pimes • CAIXAEMPRESSES

En les finances, som el seu soci

A "la Caixa" posem a la disposició del seu negoci tota la nostra experiència, tecnologia i capacitat d'assessorament.

Volem ajudar a millorar els seus resultats treballant amb vostè per:

- ▶ Optimitzar-li la gestió de la **tresoreria**
- ▶ Facilitar que sigui més eficient a l'hora de processar els **cobraments i els pagaments**
- ▶ Ajustar la seva **liquiditat** als seus ingressos i compromisos de pagament amb propostes de finançament adaptades a la seva situació
- ▶ **Finançar les inversions** necessàries per al creixement futur de la seva empresa
- ▶ Guanyar rapidesa i seguretat en les **transaccions internacionals**

Per descomptat, també li oferirem la nostra atenció personalitzada: la seva empresa treballarà amb "la Caixa" a través d'un dels nostres gestors. A més, disposarà de la nostra extensa xarxa de més de 5.000 oficines.

I, les 24 hores, tindrà al seu abast el nostre servei a través de **Linia Oberta Empreses**, la banca a distància per internet millor valorada segons AQmetrix.

Aquests són només alguns dels serveis que podem oferir-li. Més de 300.000 empreses ja gestionen els seus serveis amb nosaltres.

 "la Caixa"